

“Pilsāta pi upis” Upītē

Foto - E.Gabranovs

Atklāj filmas aizkulises. Režisors Viesturs Kairišs un filmas māksliniece Ieva Jurjāne neslēpa, ka producentam nebija viegli, jo filmēšana norisinājās daudzās Latvijas vietās. “Viņš būtu atbraucis pie jums ciemos, ja, kā pats joko, spētu izturēt latgalisko viesmīlību - šmakovku. Esmu pateicīgs liktenim, ka esmu 100% latgalietis, kaut arī dzimis Rīgā. Man ir ļoti svarīgi, ka pasauli saskatu tikai tā, kā to spēj latgalieši. Par to lepojos un iestājos visur, kur vien varu. Aizvakar Saeimā izbūstājos par Varakļānu novadu, kuru vēlas pievienot Madonai. Grūta ciņa, bet man nav vienalga, kas notiek Latgalē,” uzsvēra V.Kairišs.

Edgars Gabranovs

Svētdien Upītes tautas nams kārtējo reizi atgādina bišu spietu, jo izmantot iespēju noskatīties jauno Viestura Kairiša filmu “Pilsāta pi upis”, turklāt tikties ar pašu režisoru, izmantoja arī citu novadu ļaudis.

Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” vadītājs Andris Slišāns, atklājot pasākumu, jokoja, ka uz nākamo V.Kairiša filmu tautas namā uzbūvēs piebūvi. Pats režisors atzina, ka viņam ir gods būt Upītē, kas, viņaprāt, ir pēdējais latgaliešu Austrumlatgales bastions: “Turklāt neesmu atbraucis ar plikām rokām – ir, ko parādīt! Ar filmu braucam pa visu Latviju kā aģitbrigāde, un priecājos, ka visur ir pārpildītas zāles. Vakar bijām Gaigalavā un Viļānos. Tāpat visur ir šmakovka. Nezinu, kā to savienot ar savu veselīgo dzīvesveidu, kā arī, lai cik necik saglabātu ķermeņa formu. Ko es gribētu pateikt? *Pilsāta pi upis* ir metafora, kurā dzīvo cilvēki ar saviem paradumiem, dzīvesstāstiem, priekiem un bēdām. Mūsu *pilsāta* realitātē nepastāv – tā ir aptveroša Latgales, pat Austrumeiropas un visas Eiropas Otrā pasaules kara pilsēta. Mūsu galvenais personāžs ir *maļars* (Dāvis Suharevskis), kurš pārzīmē *šiltas* un nosaukumus, mainoties režīmiem. Tas ir komiskais aspekts, jo viņš strādā ar Ulmanlaika,

čekiņu un nacistu laiku priekšniekiem. Tiesa, viņš nekad nepārdod savu dvēseli. Tas man šķiet ļoti svarīgi no mūsdienīga aspekta, kad nereti zaudējam augstākās vērtības, kāpēc mēs dzīvojam. Filmas varoni meklējam trīs gadus un nenobijamies paņemt cilvēku, kurš nav aktieris. Viņā ir sirds gudrība. Tāpat viņam ir netipiska seja, manuprāt, standarti ir neinteresanti. Par filmu ir uzrakstītas jau esejas un daudz komentāru – to visu pat nespēju izlasīt. Filma jau ir rādīta 180 vietās Latvijā ārpus oficiālajiem kinoteātriem.”

Režisors klātesošos iepazīstināja ar filmas mākslinieci un divu epizožu aktieru māti Ievu Jurjāni. Viņa atklāja, ka filmā patiesi ir maz profesionālu aktieru: “Filmas varoņus meklējam amatierētos, pat uz ielas. Tas nav melots, ka seja ir dvēseles spogulis. Lai uzfilmētu tādu pilsētu, kuras vairs nav; lai uzfilmētu cilvēkus, kādu vairs nav, vajag meklēt dziļāk. Filmēšana notika Ludzā, Krāslavā, Rēzeknē, Viļānos, Varakļānos, Daugavpilī, Piedrujā, Jēkabpilī un Subatē. Katrā vietā mēs atradām mazu vietniņu, kas atklāj kaut ko vairāk – tas ir savdabīgs mākslas tēls. Arī upe nav tikai ģeogrāfiska vai vēsturiska vieta, bet visa cilvēka dzīve un viņa vērtības. Patikami just, ka cilvēkiem ir dabiska interese, dziņa par latgaliskām un latviskām vērtībām. Arī filmējot “Melānijas hronikas”, apziņā izjutu, ka joprojām dzīvojam vietā, kur notika šausmas. Ģeogrāfiski mēs esam turpat...”

Nākamajā
adugunī

● **Uzdrikties, vari, dari!**
Informatīvs seminārs
jauniešiem

● **600 porcijas pāris stundās**
Ziemas garšu festivālā - arī
balvenieši

Aptaujās iedzīvotājus par ienākumiem

1.februārī Centrālā statistikas pārvalde (CSP) uzsāka ikgadējo iedzīvotāju aptauju par ienākumiem un dzīves apstākļiem. Iedzīvotājiem jautās par viņu adresē mītošo personu ienākumiem, tēriņiem pārtikai un transportam, nodarbinātību, veselības stāvokļa pašvērtējumu, labklājību, kā arī par mājokļa apstākļiem. Šogad aptaujās ap 8 tūkst. mājsaimniecību, kas atlasītas ar nejaušas gadījuma izlases metodi. Aptaujā aicināti piedalīties tikai tie iedzīvotāji, kuri saņēmuši CSP uzaicinājuma vēstuli.

Nosaka īpašu regulējumu pašvaldībām

Izstrādājot budžeta likumu 2020. gadam, ir noteikts īpašs regulējums, kas nosaka, ka visi darījumi, kas lielāki par 50 000 eiro saistībā ar kustamo, nekustamo mantu vai kādiem citiem darījumiem, ir jāaskaņo ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju,

līdz stājas spēkā Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Regulējums pieņemts, lai novērstu situāciju, kurā pašvaldības uzņemas nepamatoti lielas finansiālās saistības brīdī, kamēr notiek administratīvi teritoriālās reformas process un vēl nav pieņemts likums par jauno administratīvi teritoriālo iedalījumu.

Dienesti ir gatavi pastiprināt uzraudzību

Veselības ministrijas Komunikācijas nodaļas preses sekretāre Anna Strapcāne informē, ka Latvijā līdz šim nav konstatēts neviens saslimšanas gadījums ar jauno koronavīrusu, turklāt visi atbildīgie veselības nozares dienesti un iestādes aplicina gatavību nepieciešamības gadījumā atbilstoši rīkoties un pastiprināt uzraudzības pasākumus.

Īsziņas

Vārds žurnālistam

Artūrs Ločmelis

Par to, cik tomēr salīdzinoši lielai daļai cilvēku ir zems zināšanu un prasmju kopums, kas nepieciešams darbam ar informācijas avotiem, viegli var pārliecināties sociālajā tīklā "Facebook". Viltus ziņu jeb tā dēvēto *fake news* pārpublicēšana šajā komunikācijas platformā iet uz urrā. Par to nebūtu vērts uztraukties, ja vien milzīgs skaits cilvēku visā pasaulē, tajā skaitā Latvijā un arī mūsu pusē, uz šiem maldinošajiem un noziedzīgajiem informācijas avotiem neuzķertos. Nupat internetā videoformātā plaši tika tīrāžēta vēl viena melīga informācija, kuras autors (bēdīgi slavens un jau par viltus ziņu publicēšanu cietumā sēdējis jauniešs) klāstīja par koronavīrusa izplatību arī Latvijā. Par šo gadījumu pret viņu uzsākts vēl viens kriminālprocešs, un, ja varam ticēt mūsu varasvīriem, Latvijā šī vīrusa nav. Ņemot vērā to, cik ļoti interneta pasaule piesārņota ar viltus ziņām, lai novērtētu šo *fake news* autoru darbības, nereti pār lūpām nāk arī kāds skarbāks vārds. Šādā veidā izteikt savas domas nav kautrējies arī par Latvijas basketbola ģenerāli dēvētais Valdis Valters, kurš mikroblogošanas vietnē "Twitter" minētajā video dzirdēto un redzēto raksturoja ar vārdu 'slimnieks'... Turpinot tematu par slimniekiem, par vēl vienu rekorda cienīgu šedevru parūpējušies darbigie ķīnieši, kuru arhitekti mēdz teju vai lauzt fizikas likumus un pasauli pārsteigt ar dažādiem arhitektūras, būvniecības un inženierijas brīnumiem. Šoreiz lielā austrumu valsts koronavīrusa epicentrā Uhaņā burtiski desmit dienu laikā uzcēla jaunu slimnīcu. Tā savu darbību sāka jau vakar un var uzņemt gandrīz tūkstoši cilvēku, kuriem būs nepieciešama medicīniskā palīdzība. Vai būvniecības darbu ātrumā necieta ēkas kvalitāte, tas jau ir cits jautājums. Lai vai kā, Ķīnas Tautas Republikas pilsoņiem padomā vēl viena neliela būvīte – horizontāls debesskrāpis...

Latvijā

Vairāki ātro kredītu aizdevēji pārtraukuši darbību. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (PTAC) informē, ka pagājušajā gadā licences anulētas septiņiem nebanku kredītu aizdevējiem. Savukārt šogad uz pusgadu apturēta viena nebanku aizdevēja licence. PTAC Patērētāju informēšanas un komunikācijas daļas vadītāja Santa Zarāne stāsta, ka virkne komersantu 2019. gadā paši atteikušies no speciālās atļaujas un izvēlējās neturpināt patērētāju kredītešanas pakalpojumu sniegšanu. Īpaši tas attiecas uz maziem uzņēmumiem. Tāpat pērn otrajā pusgadā centrs saņēma virkni patērētāju iesniegumu, sūdzību un lūgumus pēc konsultācijām, kurās patērētāji norādīja uz, viņuprāt, esošiem pārkāpumiem. Sūdzības galvenokārt bija saistībā ar kredīta kopējo izmaksu ierobežojumiem un patērētāju maksāspējas vērtēšanu.

Tiešmaksājumus saņem miljonu. Latvijas Televīzijas raidījums "de facto" ziņo, ka Latvijā izmaksātie lielākie tiešmaksājumi vienai saimniecībai, kas pieder kādam Dānijas uzņēmumam, pārsnieguši miljonu eiro. Raidījums izpētījis, ka pērn vislielāko summu – 1,1 miljonu eiro – tiešmaksājumus saņēma SIA "Ingleby Dobeles Agro". Tās īpašnieks ir dāņu uzņēmums, kura patiesie labuma guvēji dzīvo Šveicē un Lihtenšteinā. Otru lielāko summu – 910 tūkstošus eiro – saņēma SIA "Artis JP". Arī šīs firmas īpašnieki meklējami Dānijā. Eiropas Komisija uzskata, - ir nepareizi, ka lielākā daļa tiešmaksājumu nonāk nelielā daļā saimniecību un no nākamā gada vēlas uzlikt maksājumu griestus – ne vairāk kā simts tūkstošus eiro uz vienu saimniecību. Tīkmēr Latvijas pozīcija joprojām ir atturīga, proti, griestus vajag, bet ne tik zemu.

Izcīna bronzu. Svētdien Vācijas trasē Oberhofā Latvijas kamanīņu braucēji Kendija Aparjode, Inārs Kivlenieks un Jura un Andra Šicu divnieks izcīnīja 3. vietu Pasaules kausa septītā posma stafetes sacensībās. Pēc četrām sacensībām kopvērtējumā lidere ar 315 punktiem ir Vācija, 2. vietā ar 310 punktiem atrodas Itālija, bet 3. vietā ar 291 punktu - Austrija. Savukārt Latvija ar 250 punktiem ir 5. vietā.

(No ziņu portāliem www.tvnet.lv, www.delfi.lv, www.apollo.lv)

Privātmuzeja kolekcija Viļakas novada Egļavā Personalizēto tekstiliju atklājumi

Rakstu stāsti. Audumiem lielākoties nevar noteikt to autoru – audēju. Interesanta nianse atklājas, aplūkojot rakstus – musturus. Galvenokārt tie zīmēti uz garām papīra strēmelēm. Bijušas audējas, kuras uzrakstījušas arī komentārus, no kā musturs iegūts.

Maruta Sprudzāne

Muzeja "Egļavas mežniecība" vadītājs no Viļakas novada Susājiem piedalījās konferencē Balvu Novada muzejā, lai iepazīstinātu ar lasījumu par krājumā savāktajām personalizētajām tekstilijām. Laikraksts lūdz muzeja vadītāju ALDI PUŠPURU pastāstīt par to plašāk.

Kāda ir privātmuzeja tapšanas vēsture īsumā?

-2008. gada pavasarī ieguvu īpašumu, kas sastāv no bijušās Egļavas mežniecības un arī labi saglabājušās saimniecības ēkām. Atjaunotajā kantora mājā izvietoju vēsturisku vietējās mežsaimniecības ekspozīciju, kā arī katoļticīgo latgaliešu reliģiskos atribūtus - lūgšanu grāmatas, rožukroņus, mūkas... Savukārt saimniecības ēkā izkārtāju vietējo, pēc maniem ieskatiem, bijušā Balvu rajona kultūrvēsturisko ekspozīciju. Par muzeja darbības sākumu uzskatu 2014. gadu, kad durvis apmeklētājiem vērā saimniecības ēka.

Kas rosīnāja pievērsties krājuma vākšanai?

-Man vienmēr palīdzējusi darboties apziņa, ka dzīve uz priekšu rit strauji, un šajā ritējumā vieni aiziet, citi nāk vietā, notiek straujas darba paņēmienu, savstarpējo attiecību un kultūras izmaiņas. Laikam ritot, viss vecais, bijušais tiek nolikts malā, vietā būtu jānāk kaut kam jaunam, gribētos cerēt, ka arī labākam, bet vai tā ir?

Sabiedrība Tevi iepazīna un atceras kā kultūrvēsturiskā Vēršukalna muzeja dibinātāju un vadītāju. Kas raksturīgs privātajam Egļavas muzejam?

-Vēršukalnā varēja aplūkot tikai Susāju pagasta ļaužu darbus, bet privātmuzejā cenšos saglabāt bijušā Balvu rajona pagastos dzīvojošo ļaužu radīto. Vairāk izdevies savākt tuvākās apkāmes pagastu mājamatnieku ražojumus, taču ir arī no Baltinavas, Briežuciema, Bērzpils, Šķilbēniem. Dažkārt cilvēki man prasa, - a, kam tev tas vajadzīgs? Atbilde vienkārša, - man ir žēl, ka tik daudz kas tiek neglābjami zaudēts, vienkārši izmetot to kā pagātni mēslainē vai sadedzinot. Un vēl arī bieži dzirdētā frāze, ka tur, Latgalē, taču nekā nekad nav bijis, tur dzīvo tikai dzērāji un sliņķi... Tad, lūk, cenšos saglabāt mūsu puses cilvēku dvēseles nospiedumus materiālā un krāsā.

Personalizētie audumi. Kas ar to domāts?

-Laikam vairums šādu vārdu salikumu nebūs dzirdējuši. Es to izdomāju pats, lai raksturotu muzeja ekspozīcijā redzamos audumus, kas savulaik darināti ar nolūku parādīt, ka tas ir tieši mans! Kādas personas saistība ar konkrētu audumu, ar nolūku demonstrēt nevis audumu kā tādu, bet jau gatavu izstrādājumu. Visbiežāk tie bija dvieļi, spilvendrānas, galdauti, gultasveļa, kabatas lakatiņi.

Interesanti, vai tad rokdarbnieces gribēja dalīties savos musturu noslēpumos?

-Kas gribēja dalīties, kas nē, bet audumus noauda. Pats svarīgākais bija monogrammu uzšūšana, kas apzīmē uzvārda un vārda pirmos burtus. Monogrammas bija visizplatītākais

Monogrammas. To izšuvuma tehnika bija atkarīga no attiecīgā laika modes. Varēja būt krustdūriens, spodrūriens, kātu dūriens, filē darbi vai saucamie broderi un rišelje. Krustdūrienu šūšanu uz auduma ar nevienādiem vai grūti saskaitāmiem diegiem izpilda ar kaneva auduma palīdzību. Kaneva ir rets, sastīvināts auduma veids, ar viegli saskaitāmu krustveidīgu diegu pinumu. Literatūrā lasāms, ka Latvijā monogrammu izšūšanai visvairāk lietots krustdūriens, taču Egļavas mežniecības muzeja ekspozīcijā tā nav.

No privātmuzeja kolekcijas. Aplūkojot šādas lietas, daudz ko var uzzināt par to īpašniekiem. Konkrētie darinājumi stāsta par cilvēku čaklumu un gaumi.

tekstiliju rotāšanas veids, kas Latvijā ienāca 19. gadsimta beigās. Senākos laikos monogrammas bija karaļu un augstmaņu piederības zīme. Ar laiku mode, estētiskie kritēriji, masu domāšanas veids mainījās. Kad monogrammas augstmaņu namos bija zaudējušas savu nozīmi, tās pārgāja zemāko tautas slāņu īpašumā. Uzskatu, ka monogrammu izšūšana ir diezgan grūta un specifiska māksla. Tām jābūt precīzi un akurāti izpildītām, ar rotājumiem piemērotiem diegiem. Vieglāk ir izšūt blakus novietotus divus atsevišķus burtus, bet kopā savītu burtu kombināciju veiksmīgi spēj uzzīmēt tikai speciālists. No Egļavas mežniecības muzeja krājumā esošiem žurnāliem tikai "Zeltenē" atrodams monogrammu paraugs. Pirmās Latvijas brīvvalsts laikā Arvids Dzērvītis bija pazīstams kā latviešu tradicionālās tautas mākslas priekšmetu vācējs un arī monogrammu izšūšanas veicinātājs.

Ar kādām problēmām nākas saskarties sociālās aprūpes namos?

Viedokļi

Dari ko darīdams, paliksi vainīgs

LĪNA BAROVSKA, Viļakas Sociālās aprūpes centra vadītāja

Viļakas sociālās aprūpes centrā ir 32 aprūpējamie, bet šķilbēnu sociālajā mājā - 28 iemītnieki. Dienā katrā no šīm iestādēm strādā divi aprūpētāji, bet naktī paliek tikai viens. Šobrīd, lai atvieglotu darbu diennakts aprūpētājam, kuras maiņa ilgst 24 stundas, dienas aprūpētāja strādā no septiņiem rītā līdz sešiem vakarā, palīdzot aprūpēt guļošos klientus, visus pabarot un izņemt ēdienu. Nakti ik pēc

stundas darbinieks apseko istabiņas, bet pulksten četros jau sākas lielākie aprūpes darbi, gultu klāšana, veļas maiņa, cilvēku pārģērbšana, rīta tualete guļošajiem, tualesu tīrīšana. Septiņos pievienojas dienas aprūpētāja, lai palīdzētu tikt galā ar aprūpējamajiem, ar kuriem viens cilvēks netiek galā. Lai gan darbinieces visu nepieciešamo izdara, lielā aizpildāmo dokumentu daudzuma dēļ gadās, ka viņas kaut ko aizmirst ierakstīt vai atzīmēt. Taču tas notiek aizvien retāk. Raidījumā "Aizliegtais paņēmieni" minēja, ka trūkst aprūpētāju. Mūsupusē nevarētu sūdzēties, ka ļoti trūkst aprūpētāju, taču nepietiek sociālo darbinieku, sociālo rehabilitētāju, fizioterapeitu. Jau vairāk nekā pusgadu mums ir vakanta medmāsu darbavieta. Pieņemot darbā aprūpētājus, sekoju, lai potenciālais darbinieks būtu pabeidzis aprūpētāju kursu, viņam būtu nokārtota obligātā veselības pārbaude un būtu sanitārā grāmatiņa.

Arī mums ir bijuši gadījumi, kad aprūpes mājas iemītnieki aizklist. Tas ir koks ar diviem galiem. Neviens mūsu klientam nav atņēmta ricibspēja. Līdz ar to ieslēgt istabā es viņus nedrīkst. Likums prasa pakalpojumu maksimāli tuvināt ģimeniskai videi, bet savus tuviniekus jau arī pa dienu neatstājam ieslēgtus istabā. Tāpēc arī mūsu durvis ir atvērtas un aprūpētājas iespēju robežās klientus pieskata. Biežāk aizklist tie, kuri grib pasēdēt pie draugiem, varbūt iedzer. Tā kā pansionātā tas nav

atļauts, viņi meklē dažādus iemeslus, lai aizietu.

Vasarā iespēju robežās darbinieces izved pagalmā seniorus, kuri pārvietojas ratiņkrēslā. Ziemā viņi paši to nevēlas, jo baidās saaukstēties. Taču izvest iemītnieku pastaigā uz pusstundu vai stundu - tam gan darbiniekiem nav laika. Pirms kāda laika mums nāca talkā brīvprātīgie jaunieši. Taču brīvprātīgos piesaistīt nav viegli. Visi ir aizņemti, visiem ir lauku darbi. Esmu aicinājusi arī radus, draugus atnākt, aizvest savu tuvinieku kaut vai uz baznīcu. Uzskatu, ka tā ir visas sabiedrības problēma, jo šie cilvēki tiek *nogrūsti* no citu acīm. Nebaidos šī vārda - nogrūsti. Mums, cilvēkiem, piemīt sliktā īpašība - nosodīt, nevis palīdzēt! Atnāciet, palīdziet tam cilvēkam - aizejiet kopā uz veikalu, izvediet viņu pastaigāties - padariet viņu ikdienu krāsaināku! Taču nē, tas nav mans pienākums, lai to dara sociālais dienests vai aprūpes centrs! Lielākajai sabiedrības daļai šie cilvēki nav vajadzīgi, tādēļ viņus ievieto šeit. Protams, ir arī pozitīvi piemēri - piederīgi, kuri līdz pēdējam rūpējas par savu senioru, komunicē ar personālu, iesaistās problēmu risināšanā, bieži brauc ciemos, ņem senioru pie sevis.

Mūsu darbā galvenais ir attieksme, ir jāsavaldās arī brīžos, kad to izdarīt ir ļoti grūti. Dažreiz ir dienas, kad visi ir laimīgi, viss ir mierīgi, aprūpētājiem viegli strādāt, nav nekādu konfliktu. Turklāt mēs patiešām cenšamies

izpildīt visas klientu vēlmes - braucam uz Balviem, ja kāds grib audiogrāmatu, risinām problēmas ar viņu parādiem, kredītiem un citas. Tas viss prasa laiku. Bet ir dienas, kad cilvēks var aprūpētāju nolamāt, apsaukt ar necenzētiem vārdiem, izdzīt no istabas, nolādēt viņu un viņas ģimeni, pacelt roku pret darbinieku. Tā strādāt ir emocionāli grūti, bet par to neviens skaļi nerunā. Man ļoti patīk mans darbs, labprāt komunicēju ar veciem cilvēkiem, taču neviens nav pelnījis, lai viņu pazemotu - ne es, ne mans klients, ne darbinieks. Vienmēr aizstāvu savus seniorus, viņi man ir pirmajā vietā, jo viņi saņem pakalpojumu un maksā, lai pavadītu savas vecumdienas laimīgi un mierīgi. Bet nekad neaizmirstu arī savus darbiniekus, kuri pēc maiņas dažreiz aiziet fiziski un emocionāli sagrauti. Dažkārt dari, ko darīdams, viss ir slikti. Negriežam matus, ir slikti, nogriežam matus - ne tā nogriezt. It kā pārāk maz nodarbojamies ar guļošiem slimniekiem, maz kustinām viņus. Ir bijuši vairāki piemēri, kad cīnāmies līdz pēdējam, liekam viņiem staigāt, kustēties. Tad saņemam zvanus par radiem, draugiem, ar pretenzijām, kāpēc mēs piespiežam un mokām vecus cilvēkus, lai liekam viņus mierā. Kad liekam mierā, atkal sūdzas, ka viņi pieņemušies svarā, jo gandrīz nekustas. Mūsu uzdevums ir motivēt klientu, nevis piespiest ar varu - mēs neesam visvareni, klientam ir savs viedoklis, kas mums jārespektē, lai kāds tas būtu.

Dažreiz vieglāk ir nedarīt

JANA KOZLOVA, bijusī balveniete

Pansionāts... Jau kopš padomju laikiem šis ir vārds, kuru izdzirdot, pirmās asociācijas saistās ar kaut ko ne pārāk labu un patīkamu. Agrāk tā bija iestāde sirmgalvjiem, par kuriem bērni negribēja rūpēties un kuriem viņi bija par nastu. Šobrīd situācija nedaudz mainījusies, bet šis vārds mani biedē joprojām, kaut gan kopš pagājušā gada jūlija Balvu pansionātā dzīvo mana mamma. Izšķiršanās par to, ka turpmāk šī iestāde būs viņas mājas, man bija ļoti smaga. Kad mamma grasījās izrakstīt no slimnīcas, runāju un konsultējos ar sociālā dienesta vadītāju, ārstējošo ārstu slimnīcā un medmāsām, pansionāta vadību - centos uzklaut pēc iespējas vairāk viedokļu. Tai pat laikā apzinājos arī to, ka pie sevis Rīgā viņai nespēju nodrošināt tādu veselības aprūpi, kāda nepieciešama. Strādāju faktiski visu laiku, brīvdienas ieskaitot, tādēļ nevarētu

atļauties mammu atstāt vienu visu laiku, jo viņai jāseko līdz veselībai, jādod medikamenti un kādam jābūt blakus. Mūsu pusē bieži ir tādi gadījumi, kad sirmgalvjū iziet no mājām un pazūd, notiek nelaimes gadījumi mājās. Arī man bija bail no šādas situācijas, jo visu dienu mājās nav neviena. Cerēdama uz pilnvērtīgu aprūpi, beigās izlēmu par labu Balvu pansionātam. Fantāziju līmenī biju iedomājusies to, kas notiek maksas elitārajos pansionātos - ka cilvēki šajās iestādēs ir apčubināti, aptekalēti, uzpasēti un lutināti, katram ir savs aprūpētājs. Protams, nevar teikt, ka pie mums viss ir slikti, bet dažās lietās pilnīgi noteikti var labāk.

Visu cieņu cilvēkiem, kuri šajā iestādē strādā, jo tas tiešām ir ļoti grūti. Darbs psiholoģiski smags, bet, ja gribētu, kādreiz varbūt varētu pacensties mazliet vairāk. Diemžēl netieku pie mammas tik bieži, cik gribētu, tāpēc ļoti ceru, ka cilvēki, kuri viņai ir apkārt, par mammu rūpējas. Reizēm nepamet sajūta, ka kādam šajā iestādē trūkst ieinteresētības, un tas nav labi. Man šķiet - ja tu dari darbu, tad dari ar pilnu atdevi. Ja negribi, nedari un ej projām. Medicīnas aprūpē un sociālajā sfērā darbam būtu jābūt aicinājumam, te nav vietas cilvēkam, kurš vienkārši strādā, lai pelnītu - tāda ir mana pārliecība. Katru reizi, kad mammai piezvanu, ir grūti un sāpīgi, bieži sarunu pabeidzu ar asarām... Gribas viņu paņemt pie sevis, bet bail no tā, ka kaut kas var notikt, un šīs bailes ir stiprākas par mani. Vienā brīdī piefiksēju, ka mamma neizdzer dotās zāles, taču personāls bija atsaucīgs - sarunājām, ka kāds pastāvēs klāt, kamēr viņa izdzer zāles, un tagad viss ir kārtībā.

Vislielākās problēmas pansionātā saskatu tieši veselības aprūpē, jo tur ir viena medmāsa uz visiem trīs stāviem. Tas nav adekvāti! Manuprāt, šī problēma gan būtu jārisina

pašvaldības līmenī. Pansionātā ir tik daudz smagi slimu cilvēku, kuriem jāseko līdzī. Viena medmāsa izsekot visiem noteikti nav spējīga. Latgalē daudzi žēlojas, ka nav darba. Netiecu, ka visos Balvos neatrastos kāda nestrādājoša medmāsa. Varbūt kādu medicīnas darbinieku var paņemt praksē kaut vai uz dažiem mēnešiem? Lai viņi mainās, bet pansionāta medmāsa tas noteikti būtu atbalsts. Kāds teiks - pašvaldībai nav līdzekļu. Bet kā tas var būt, ja daudzi cilvēki, kuri tur dzīvo, pietiekami daudz maksā par uzturēšanos? Turklāt, ja labi grib, visu var saplānot, jo pašvaldībā viss atkarīgs no prioritātēm. Viss mainīsies tikai tad, ja cilvēki, kuri par to lemj, paši nonāks šādā situācijā. Ne velti ir tāds teiciens: paēdis neēdušu nesapratīs.

Diemžēl arī pastaigas manai mammai ir ekstra. Tajās viņa tiek vien tad, kad atbraucu ciemos. Bet Balvos taču ir vairākas skolas. Lūdzu, izveidojiet jauniešu atbalsta programmu ar nosaukumu "Atbalsti senioru pastai-

gā"! Visur publiski runājam, cik svarīgi rūpēties par senioriem, bet reāli praktiski neko nedarām. Lūdzu, te ir iespēja. Vajag tikai darīt. Bet visi kopā mēs varam izdarīt daudz. Katru reizi, kad atbraucu uz savu dzimto pilsētu, priecājos, ka tā kļūst arvien skaistāka un sapostāka. Taču, kad ienāku mammas istabiņā pansionātā, sirds sažņaudzas. Pirmais un otrais pansionāta stāvs izremontēti, bet trešais... Vai tiešām arī guļošie cilvēki nav pelnījuši kaut ko labāku? Varbūt tomēr pilsētā var nobruģēt kādu isāku celiņu vai nopirkt mazāk apstādījumu, tā vietā atvēlot lielākus līdzekļus cilvēkiem pansionātos? Būtu jauki, ja arī trešajā stāvā guļošajiem istabiņās būtu skapiši, kuriem var atvērt un aizvērt durvis, un daudzās citas elementāras lietas. Jo arī viņi ir cilvēki. Saprotu, ka personāls var izdarīt tik, cik var, un bez pašvaldības atbalsta darīt kaut ko vairāk un labāk ir grūti. Taču tikpat labi zinu ar visiem zināmo patiesību - ja grib, tad var!

Lappusi sagatavoja I.Tušinska un S.Karavoičika

Re, kā!

Balvu novada budžets

Izdevumiem atvēlēti gandrīz divdesmit četri miljoni

24.janvāri Balvu novada domes sēdē deputāti apstiprināja pašvaldības budžetu 2020.gadam. Kopbudžeta ieņēmumi plānoti EUR 22 106 685, kas ir par 43% vairāk nekā 2019.gadā. Kopbudžeta izdevumi plānoti EUR 23 751 762, kas ir par 7,8% vairāk nekā 2019.gadā.

Kas ietekmē budžetu?

Paskaidrojuma rakstā izdalītas būtiskākās izmaiņas, kas ietekmē Balvu novada pašvaldības 2020.gada budžetu:

- vērtēto ieņēmumu palielinājums par 509 082 eiro, izlīdzināto ieņēmumu pieaugums par 5,5%;
- 2019.gada 1.septembrī pedagogiem ir noteikta alga par likmi 750 eiro; pašvaldību finansēto pedagogu atalgojuma paaugstināšanai nepieciešami 40 003 eiro;
- pašvaldība nodrošina brīvpusdienas 5-6-gadīgajiem bērniem, 1.-6.klašu skolēniem;
- pašvaldība nodrošina 7.-12.klašu skolēniem pusdienu apmaksu viena eiro apmērā, ēdināšanu skolu internātos dzīvojošajiem skolēniem;
- pašvaldība paredz līdzekļus Balvu Kultūras un atpūtas centra pārbūves pabeigšanai un aprīkojuma iegādei EUR 427 370.

Izdevumi sešas reizes lielāki jeb**1.vieta - ekonomiskā darbība 31,71%**

2019.gadā: 6.vieta, 6,42%

Ekonomiskās darbības nodrošināšanai plānoti izdevumi 2020.gadam ir EUR 7 529 889, kas ir par EUR 6 153 113 lielāki pret 2019.gada plānoto. Tā ir vislielākā 2020.gada budžeta pozīcija. Balvu novada pašvaldības Būvvaldes funkciju nodrošināšanai paredzēti 64 006 eiro, kas ir par 18 836 eiro lielāki pret 2019.gada plānoto, ir paredzēta datortehnikas iegāde, pēc tiesas sprieduma darbu izpildei par 17 616 eiro. Pašvaldības nodokļu samaksai valstī ir paredzēti 72 660 eiro. 2020.gadā biznesa ideju konkursam, kur var pieteikties topošie uzņēmēji uz pašvaldības atbalstu līdz 2000 eiro katram, paredzēts finansējums 6000 eiro apmērā. Pašvaldība turpina saņemt un realizēt finansējumu no valsts budžeta algotiem sabiedriskiem darbiem. 2020.gadā tam ir paredzēts finansējums 91972 eiro. 2020.gadā valsts dotācija autoceļu (ielu) fonda uzturēšanai ir pamatbudžeta sastāvdaļa, tam ir paredzēts finansējums 607 133 eiro, kas sadalīts pa teritorijām. Pašvaldība šogad paredz realizēt grants ceļu posma pārbūves projektu, turpinot ceļu "Balvi - Verpuļeva - Elkšņeva - Mūrova" izbūvi par 65 069 eiro. Pašvaldība ir uzsākusi trīs uzņēmējdarbību veicinošus projektus ar teritorijas un ēku izbūvi par 2020.gadā plānoto summu EUR 6 525 624.

2.vieta - izglītība (28,25%)

2019.gadā: 1.vieta, 38,04%

Izglītības iestāžu uzturēšanai un ar izglītību saistīto pasākumu finansēšanai plānoti EUR 6 707 761, kas ir par EUR 1 454 584 mazāk pret 2019.gada plānoto. Pašvaldības dotācija ir paredzēta 1.-6.klašu skolēnu brīvpusdienām, 5-6-gadīgo bērnu brīvpusdienām, internāta skolēnu ēdināšanai, 7.-12.klašu skolēniem ēdināšanas kompensācija viena eiro apmērā, kopējais gada finansējums šim mērķim ir 228 008 eiro. 1. - 4.klašu skolēnu brīvpusdienām no valsts budžeta līdzekļiem - 51 343 eiro, kas daļēji sedz ēdināšanas izmaksas. Izglītības iestāžu 2019.gada budžets: pirmsskolas izglītības iestādēm - 1 230 101 eiro, pamatskolām - 1 100 648 eiro, vidusskolām - 2 343 846 eiro, kā arī Balvu Mākslas skolai - 151 296 eiro (2019.gadā - EUR 118 669), Balvu Mūzikas skolai - 454 699 eiro (2019.gadā - EUR 327 253), Balvu Bērnu un jauniešu centram - 88 642 eiro (2019.gadā - EUR 82 371), Balvu Sporta skolai - 305 171 eiro (2019.gadā - EUR 311 457). 2020.gada budžetā ir paredzēti līdzekļi PII "Sienāzītis" zāles un koridora remontam 20 000 eiro apmērā, divu nojumju izbūvei - 10 000 eiro, PII "Pīlādītis" plānota nojumies izbūve par 5000 eiro, Bērzkalnes pirmsskolas izglītības iestādē plānots zāles remonts par 3000 eiro. Balvu Valsts ģimnāzijai paredzēti ēkas fasādes darbi 4548 eiro apmērā, tēpi kora dalībniekiem - 1850 eiro. Balvu Mūzikas skolai ir paredzēti klašu remontdarbi par 10607 eiro, tēpu iegāde korim par 3650 eiro. Balvu Mākslas skolai paredzēta datorprogrammu iegāde par 1930 eiro un telpu remontu par 9920 eiro. Finansējums 43 448 eiro apmērā paredzēts izglītības, kultūras un sporta pasākumiem. 252 476 eiro paredzēti norēķiniem par citu pašvaldību izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Izdevumi skolēnu transporta kompensācijām ir paredzēti 7743 eiro apmērā. Kopā

izglītības jomā ir paredzēta 11 projektu realizācija par kopējo summu 340 620 eiro.

3.vieta - sociālā aizsardzība (13,76%)

2019.gadā: 4.vieta, 11,56%

Sociālās aizsardzības izdevumi - EUR 3 266 792. No asignējumiem sociālai aizsardzībai 395 000 eiro paredzēti pabalstiem un palīdzībai pašvaldības maznodrošinātajiem iedzīvotājiem. Pansionāta "Balvi" darbības nodrošināšanai paredzēti 1 296 606 eiro, no tiem pašvaldības dotācija ir 553 046 eiro. Finansējuma palielinājumu novirzīs medicīnas personāla algu paaugstināšanai, ēdināšanai. Sociālajiem pakalpojumiem - 51354 eiro, sociālo māju uzturēšanai - 23938 eiro, Sociālā dienesta darbībai - 438 669 eiro, bāriņtiesai - 125 336 eiro. Sociālā dienesta un bāriņtiesas darbiniekiem paredzēta veselības apdrošināšana. 2020.gada budžetā ir paredzēts finansējums biedrībām - 4970 eiro (2019.gadā - EUR 5 220). 2020.gadā turpinās projekti - "Asistenta pakalpojumi personām ar invaliditāti" (145 559 eiro), "Deinstitutionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā" (71978 eiro), profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībās (3782 eiro), uzsākts projekts "Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitutionalizācijas plānu īstenošanai Balvu novadā" - 549 329 eiro. Ziedojumu un dāvinājumu izdevumi paredzēti muzejam - 3447 eiro.

4.vieta - pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana (10,35%)

2019.gadā: 3.vieta, 14,3%

Teritorijas un mājokļu apsaimniekošanai paredzēti EUR 2457 671, kas ir par 552 577 eiro mazāk nekā 2019.gadā. Ielu apgaismojumam paredzēti 103 000 eiro; teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai - EUR 2 354 671, no tiem pašvaldības aģentūras "San-Tex" izdevumi EUR 1 391 085. Pašvaldības dotācija 275 038 eiro apmērā paredzēta pilsētas labiekārtošanai un apzaļumošanai, lietus ūdens kanalizācijas uzturēšanai. 2020.gadā ir paredzēts finansējums arboristu pakalpojumiem koku izgriešanai kapos visā novadā 20000 eiro apmērā, līdzfinansējumam iedzīvotājiem centralizētā ūdensvada un kanalizācijas pieslēgumiem paredzēti 12000 eiro, pašvaldības līdzfinansējums iekšpagalmu sakārtošanai, asfalta ieklāšanai, rotaļu laukumu izbūvei, daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanai - 10 000 eiro, Steķentavas rotaļu laukuma labiekārtošanai - 10 000 eiro, ūdensvada izbūvei Kubulu ciemā - 15 941 eiro, papildus pašvaldības līdzfinansējums iekšpagalmu sakārtošanai, asfalta ieklāšanai, rotaļu laukumu izbūvei - 13 322 eiro pēc pieņemtajiem domes lēmumiem. Tilžas pagastam paredzēts finansējums 20 000 eiro apmērā ūdensvada izbūvei, Briežuciema pagasta daudzdzīvokļu mājas kāpņu telpu remontam - 2350 eiro.

5.vieta - vispārējie valdības dienesti (7,32%)

2019.gadā: 5.vieta, 8,05%

Vispārējo valdības dienestu uzturēšanai paredzēti EUR 1737 306. Izpildvaras funkciju administrēšanai, ko veic Balvu novada pašvaldība, noteikts budžets 913 140 eiro, t.sk. 3000 eiro datortehnikas iegādei, bijušo priekšsēdētāju, vietnieku pabalstu izmaksai 35 741 eiro, pagastu pārvaldēm administratīvo funkciju veikšanai 496 860 eiro. Deputātu darba samaksai plānoti 136 537 eiro (2019.gadā - EUR 129 450). Aizņēmumu apkalpošanas maksājumi tiek plānoti 21 945 eiro apmērā. Biedru maksas plānotas 29 134 eiro apmērā un izdevumiem neparedzētiem gadījumiem noteikti asignējumi 30 000 eiro apmērā. Vienotajam valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centram paredzēti 42 520 eiro. Vispārējos valdības dienestos 2020.gadā ir iekļauti remigrācijas sekmešanas pasākumu atbalsts 2850 eiro apmērā, Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra uzturēšana 60 889 eiro apmērā.

6.vieta - atpūta, kultūra un reliģija (7,15%)

2019.gadā: 2.vieta, 20,03%

Atpūtas, sporta, kultūras un reliģijas izdevumiem paredzēts finansējums EUR 1 697 706 apmērā, kas ir par 2 643 725 eiro mazāk pret 2019.gada plānu. Sporta pasākumu novadā nodrošināšanai paredzēti 201 015 eiro, t.sk. sporta pasākumi novadā 18 296 eiro. Balvu Sporta centram paredzēts finansējums 90 809 eiro (2019.gadā - EUR 89 769), no tiem - pasā-

kumiem atbilstoši plānam 27 368 eiro. Bibliotēku uzturēšanai paredzēti 263 645 eiro (2019.gadā - EUR 298 429). Muzeju uzturēšanai paredzēti EUR 129 384 (2019.gadā - EUR 124 369), plānota ventilācijas sakārtošana Balvu Novada muzejā. Kultūras namu izdevumi - EUR 489 349 (2019.gadā - EUR 470 072), no tiem 208 611 eiro paredzēti Balvu Kultūras un atpūtas centram. Balvu Kultūras un atpūtas centrā paredzēti kultūras pasākumi visa gada garumā par kopējo summu 60548 eiro (2019.gadā - EUR 55 126), pārējiem sabiedrisko attiecību pasākumiem paredzēti 48 741 eiro (2019.gadā - EUR 48 141). Plānots iegādāties tērpus Balvu Kultūras un atpūtas centra deju kolektīviem par summu 10 000 eiro. Reliģisko organizāciju atbalstam paredzēti 21000 eiro. 2020.gadā plānots pabeigt Balvu Kultūras un atpūtas centra pārbūvi un iegādāties aprīkojumu par 427 370 eiro. Pašvaldība 2020.gadā realizēs vairākus LEADER projektus par summu 67 308 eiro. Krišjāņu tautas namam iepilnota labierīcību izbūve par 12220 eiro. Balvu pilsētas stadionā paredzēta tribīņu iegāde par 22 400 eiro un daudzfunkcionālā traktora iegāde par 6969 eiro.

7.vieta - sabiedriskā kārtība un drošība (0,93%)

2019.gadā: 7.vieta, 1,02%

Sabiedriskās kārtības un drošības nozares izdevumi noteikti EUR 221 419 apmērā no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Pašvaldības policijas uzturēšanai plānoti 113 348 eiro (2019.gadā - 103 614). Pašvaldības policijas darbības veikšanai ir divi transportlīdzekļi, visiem darbiniekiem ir paredzēta veselības apdrošināšana. Dzimsarakstu nodaļas uzturēšanai plānoti EUR 64 406 (2019.gadā - EUR 72 265), bet atskurbtuves darbības nodrošināšanai - EUR 43 655 (2019.gadā - EUR 43 655).

8.vieta - veselība (0,28%)

2019.gadā: 8.vieta, 0,65%

Veselības iestāžu uzturēšanai paredzēti EUR 66 677. Novadā darbojas seši feldšeru - veselības punkti, kas daļēji tiek finansēti no valsts budžeta gan feldšeru algām, gan punkta uzturēšanai. 2020.gadā turpināsies projekts "Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai Balvu novadā", kam paredzēti 6728 eiro.

Saistības

Uz 2020.gada 1.janvāri pašvaldībai bija 70 aizņēmumu līgumi un viens galvojums, no tiem 2020.gadā beigsies atmaksa 11 līgumiem. Balvu novada pašvaldības saistību apjoms ir EUR 9 664 308. 2020.gadā pašvaldības aizņēmumu apjoms ir EUR 1 030 840, t.sk. EUR 1 008 895 pamatsummu atmaksa, procentu un apkalpošanas maksājumi ir EUR 21 945.

Lielākie pasākumi (izdevumi EUR 1000 un vairāk)

Kultūrā: Jaungada salūts (01.01.2000; plānotais dalībnieku skaits 3000) - EUR 5 488; Lielienu sarīkojums - EUR 1 050; LR Neatkarības atjaunošanas gadadienas svinības - EUR 2 850 (brokastis ar Rītiņa šovu - EUR 1 600); Līgo svētku sarīkojums - EUR 1 950; Balvu novada svētki - EUR 21 310; 21.Kamermūzikas festivāls - EUR 3 810; LR proklamēšanas gadadienas sarīkojums - EUR 5 000.

Sportā: 7.Baltijas čempionāts vieglatlētiskā veterāniem - EUR 1010; "Mārupes rudens kauss" - EUR 1 094; "Baltijas jūras kauss" - EUR 1 194; Latvijas čempionāta Ziemeļaustrumu futbola sacensības bērniem un jauniešiem - EUR 1 000; Latvijas čempionāta Ziemeļaustrumu futbola sacensības no U-18 līdz U-7 vecuma grupai - EUR 1 000; Latvijas futbola čempionāta 1.līga - EUR 6 018; Latvijas čempionāts U-13 grupā - EUR 1 006; zēnu futbola festivāls Salacgrīvā - EUR 1 322; Latvijas čempionāts ūdens motocikliem - EUR 1 650; 57.LVS sporta spēles - EUR 1 324; Balvu novada čempionāts telpu futbolā - EUR 1 050; auto brauciens sievietēm "Prieka tūre" - EUR 1 200; parādes sporta tēpi un speciāli sporta apavi Latvijas jaunatnes olimpiādes dalībniekiem - EUR 1 500; LBL3 vīriešu komandas uzturēšana - EUR 4 245.

Kultūrā: izglītības darbinieku konference - EUR 1 062,50; skolēnu un pedagogu apbalvošanas pasākums - EUR 5 277,50; pasākums "Gada balva kultūrā" - EUR 2 155; gada balva kultūrā "Mūsu lepnums" - EUR 2 650; sporta laureāts - EUR 2 500; Ziemassvētku saldumu pakas - EUR 8 500; "Jauniešu gada balva - 2019" - EUR 1 165.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Krišjānos strādā jauna ārsta palīdzība

Lauku meitenes centieni

Pēc ilgāka laika meklējumiem piepildījies cerība atrast feldšerpunkta vadītāju Balvu novada Krišjānos. Viņa aizvadījusi pirmo darba mēnesi. Kā klājas jaunajā darbavietā, vai jau iepazīti vietējie pacienti, kā ar iecerēm kaut ko mainīt un uzlabot, uz sarunu laikraksts aicināja sertificēto ārsta palīdzi SANITU BABRI.

Esat atgriezies darbā pēc bērna kopšanas atvaļinājuma un strādājat ne tikai Krišjānos. Kas rosināja pieņemt tādu lēmumu?

-Esmu mediķe ar divu gadu darba pieredzi medicīnā. Piekritu saisināt dekrēta laiku, jo mani lūdza atgriezties un atsākt darbu ātrajos, un es tam piekritu. Taču sniegtu medicīniska rakstura pakalpojumus arī Krišjāņu iedzīvotājiem, vienlaikus strādājot par ārsta palīdzi vietējā feldšerpunktā.

No kuras puses tad braucat uz Krišjāniem un Tilžu?

-Nāku no Gaigalavas pagasta, šeit arī dzīvoju ar savu ģimeni lauku privātmājā, ko esam atremontējuši. Turpat netālu atrodas mana bērnības vieta un vecāki. Manā ģimenē aug divi dēļeni. Mājas rūpes un mācības apvienoju vēl tad, kad mums piedzima pirmais puika. Visu paspēju, jo bija labi pasniedzēji, kuri iedvesmoja mācībām. Man patika, ka viņi mūs koledžā sauca par kolēģiem.

Vai medicīnas lauciņš bija jau bērnībā izlolots sapnis?

-Jāatzīst, strādāt medicīnā gan nebija mana mērķtiecīga izvēle, par ko būtu sapņojusi. Taču man gribējās mācīties un kaut ko sasniegt. Un šis jomas studijas patiešām iepatīkās, tiku līdz galam, saņēmu sertifikātu un tagad ar prieku strādāju. Mani apmierina izvēlēta profesija, jutos vajadzīga cilvēkiem. Jau pēc pirmajām dežūrām sapratu, ka esmu nokļuvusi īstajā vietā, un tagad saku, ka šis patiešām ir mans sirds darbs.

Jūsu pamata darbavieta tomēr ir Tilžas neatliekamās medicīniskās palīdzības punkts, strādājat "ātro" brigādē.

-Medicīna ir interesanta joma, kas vienmēr attīstās – ienāk jaunas tehnoloģijas, rodas jauni atzinumi un arī pašam daudz jāmācās un jābūt aktīvam. Tā ir arī prestiža profesija, un es jutos vajadzīga un novērtēta. Ātrajos man ir diennakts dežūras, mēnesī sanāk 7 - 8 dežūras. Esmu iepazinusi Baltnavas, Bērzpils, Vectilžas, Rugāju un arī Krišjāņu pagasta cilvēkus. Man patīk šis dinamiskais darbs, jo, aizejot uz dežūru, nekad nav paredzams, kāda izvērtīsies darbdiena un kādus lēmumus nāksies pieņemt. Strādājam komandā un cenšamies katrā situācijā darboties profesionāli. Nopietnu krīžu gadījumos, kad jāglābj pacienta dzīvība, var izjust pamatīgu adrenalīnu, bet ar šo iekšējo stresu man jātiek galā. Mēdz būt ļoti smagi gadījumi, piemēram, kad ar motorzāģi sagriezta kāja un pacients steigšus jānogādā Rīgā. Tad viņš visu ceļu jāuztur pie samaņas un jāsarunājas. Pacientu vidū ir daudz gados vecāku cilvēku. Man ļoti patīk kontaktēties ar bērniem, lai arī sākumā viņi ir bailīgi un nerunīgi.

Ātrajos strādāju pilnas slodzes darbu, bet Krišjānos man ir puse slodzes un iedzīvotājus apkalpošu divas reizes nedēļā – otrdienās un ceturtdienās. Abus darbus vismaz pagaidām varu labi sakombinēt.

Kādas ir Jūsu pirmās atziņas, strādājot Krišjānos?

-Man šis pagasts jau ir iepazīts, un jau pirmajā šī gada mēnesī pacienti bija visai aktīvi apmeklētāji. Daži nāca uz mani tikai paskatīties, parunājās, uzsmaidīja vai uzdāvināja konfektes. Pamazām man veidojas priekšstats, kāda aprūpe vajadzīga vietējiem iedzīvotājiem. Nācies izdarīt pārsiešanu pēc rokas traumas un nabas trūces, kā arī veikt dažādas injekcijas. Punktā ir medikamenti, var izmērīt asinsspiedienu, noteikt cukura līmeni. Laiks te paskrien ļoti ātri. To paņem arī papīru rakstīšana. Sirds kardiogrammu gan uz vietas punktā nevar uztaisīt. Protams, man gribētos patīkamāku telpu iekārtojumu, lai ērtāk pašai un arī pacientiem patīktu. Centīšos punktā kaut ko pārkārtot.

Foto - M.Sprudzāne

Ārsta palīdzība Krišjānos. Sanita Babres teiktais: "Darbā uzkrātās emocijas uz mājām nevedu. Kad ierodos pie saviem puikām, esmu mamma ar pavisam citu domāšanu un izjūtām. Tad mums ir kopīgas aktivitātes ar mazajiem. Man patīk arī labiekārtot apkārtni ap māju, kur ir plašums un dārzs. Mēs ģimenē ar visu tiekam galā, jo ir motivācija iet un darīt."

Par ko sūdzas lauku cilvēki?

-Bērni ir saaukstējušies, vēlas paklausīties plaušas, bet gados vecāki cilvēki, kā pārliecinājos, cītīgi mēra asinsspiedienu. Vienam otram ir pat pierakstu klades ar šiem mērījumiem, izdarītiem vai ik pēc stundas. Tas gan ir stipri pārspilēti, pietiktu izmērīt spiedienu pāris reizes dienā. Tas dažkārt rada lieku uztraukumu, un no tā vien asinsspiediens jau var lēkāt. Ar izteiktām pacientu slimošanām vismaz pagaidām man nav nācies saskarties. Nāk arī ar slimnīcas izrakstiem un pastāstīt par savējo veselības stāvokli tā, lai ārsta palīgs būtu lietas kursā par savu pacientu.

Par pieredzēto un izjusto, saistībā ar medicīnas pakalpojumiem, interneta portālos lasāmas aktīvas un visai asas diskusijas. Dažkārt tās ir ļoti negatīvas. Kāds Jums pašai viedoklis par to?

-Medicīna patiešām nav viegla joma, un pieļauju, ka ir smagi gadījumi. Gribētos, lai tādos kopā ar pacientu būtu viņa piederīgie, kuri arī sekotu līdzī notiekošajam. Ne vienmēr ārsti var palīdzēt. Jā, piekritu, ne vienmēr no mediķu puses bijusi tā labākā attieksme. Arī ātrie saskaras ar faktu, kad esam atveduši uz slimnīcu pacientu, bet slimnīcas uzņemšanas nodaļas mediķi saka, - kāpēc viņu atvedāt? Saskaras divu dažādu medicīnas profilu dažāda attieksme. Mēs ātrajos nevaram pacientu izmeklēt, lai pilnīgi precīzi novērtētu viņa veselības stāvokli, un, ja cilvēkam ir slikti, uzskatām par nepieciešamu vest uz slimnīcu.

Sabiedrību uztrauc insulta un infarkta gadījumi, pēc kuriem rodas diskusijas, kāpēc pacienti lauku slimnīcās nomirst?

-Pirmreizējos pacientus ar šāda veida sūdzībām, ja to par nepieciešamu uzskata arī brigāde, ved uz Rēzeknes slimnīcu, kur strādā speciālā insulta vienība. Taču pats pacients pieprasīt, lai viņu ved tieši uz Rēzekni vai Valmieru, domājot, ka tur būs labāka ārstēšana, tomēr nevar. Parasti sazināties arī ar Rīgas dispečeriem un konsultējamies par rīcību. Insulta vai infarkta gadījumā svarīgs ir laiks. Ja pagājušas jau vairāk nekā četras stundas un nav zināms, kad pacientam īsti kļuvis slikti un viņš atslēdzies, tad ātrie viņu ved uz

tuvāko slimnīcu, parasti uz Balviem. Bija gadījums, kad slikti palika bērnam, bet Balvos nav pediatra, kas izmeklētu bērnu līdz 8 gadu vecumam pie noteiktas diagnozes, tādēļ viņu vedām uz Rēzekni. Ja mazais pacients būtu nogādāts Balvos, tad tik un tā viņu transportētu tālāk uz Valmieru. Tas prasītu laiku un liekas brigādes izsaukumu.

Kā mediķi tiek galā ar smagumu, kas uzgulst pēc ļoti smagiem gadījumiem, kas dažkārt beidzas ar nāvi?

-Pati to ļoti smagi uzņemu. Protams, ārēji to neizpaužam. Taču šīs emocijas ir pārejošas.

Vai nav gribējies izjust straujāku ikdienas dzīves ritmu, kāds ir lielā pilsētā, kur paveras arī plašāka profesionālā izaugsme?

-Laikam nē, mani attur lauki, māja, bērni. Šobrīd esmu apmierināta ar pašas sasniegtu. Esmu ieguvusi ārsta palīga specialitāti P.Stradiņa medicīnas koledžas Rēzeknes filiālē un arī NMPD sertifikātu LU Rīgas Medicīnas universitātē. Medicīnas zinības līdz šim esmu studējusi četrus gadus. Protams, zināšanas visu laiku ir jāpapildina un mediķim par sevi jābūt pārliecinātam. Jutos atbildīga un cenšos visu izdarīt iespējami labi.

Kāda medicīnas joma pašai būtu vistuvākā?

-Laikam pediatrīja. Ļoti patika prakses laiks, strādājot Rēzeknes slimnīcas bērnu nodaļā. Sākumā mazie ir tik bailīgi, neuzticīgi, bet tad mums izdodas jaukas sarunas. Man interesētu arī bērnu slimību diagnozes un ārstēšana.

Kas Jūs vēl aizrauj bez nopietnā medicīnas darba?

-Esmu apguvusi arī cita rakstura zinības - Malnavā apguvu uzņēmējdarbību, Barkavā - būvdarbus. Šīs zināšanas pielietoju citām aktivitātēm, piemēram, kad remontējām savu māju, bija stabils priekšstats, ko gribam panākt, taču mums ir vēl citi mērķi, kas jāsasniedz. Virs arī strādā maiņu darbu, un pa abiem ikdienā auklējām mazāko dēļenu, kuram ir nedaudz vairāk par gadu. Otrs puika apmeklē dārziņu turpat Gaigalavā.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Starpnovadu dabaszinību konkurss pirmklasniekiem

“Zinu! Protu! Izdaru!”

Foto - I.Tušinska

Godam pastrādājuši. Konkursa laikā katram skolēnam bija jāveic astoņi uzdevumi. Bērni demonstrēja zināšanas par Latvijas upēm, ezeriem un kalniem, atpazīna indīgas un ēdamas sēnes, savvaļas un kultūraugus, nosauca cilvēka ķermeņa daļas un maņu orgānus, atpazīna pulksteņa laikus, gadalaikus, mēnešus, meklēja dzīvnieku un augu mājiņas dažādās dabas ainavās, kā arī rādīja, ko zina par uzvedības noteikumiem mežā. Paveicot kārtējo uzdevumu, kam bija atvēlētas vien četras minūtes, skolēni devās pie cita galdiņa veikt nākamo.

30.janvārī Balvu pamatskolā norisinājās starpnovadu dabaszinību konkurss pirmklasniekiem “Zinu! Protu! Izdaru!”, kurā Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadu 1.klašu audzēkņi demonstrēja dabaszinību stundās apgūtās zināšanas un prasmes. Konkursā piedalījās 35 pirmklasnieki no Balvu, Stacijas, Eglaines un Viļakas pamatskolām, kā arī Rugāju novada, Baltinavas, Tilžas, Rekavas un Bērziņu vidusskolām. Konkursa uzdevumus skaidrot un sekot to izpildei palīdzēja Balvu pamatskolas 5. un 6.klašu skolēni, bet rezultātus vērtēja kompetenta žūrija piecu cilvēku sastāvā.

Konkursa krustmāte, Balvu, Baltinavas un Rugāju novadu sākumskolas skolotāju metodiskās apvienības vadītāja, Gunita Pugeja skaidro, ka līdzīgu konkursu rīkoja arī pērn. Šogad organizatore nolēma izmainīt nosaukumu, jo iepriekšējais bija *aizliedzts* no līdzīgas aktivitātes citā novadā. G.Pugeja atklāj, ka konkursa mērķis ir padziļināt bērnu zināšanas un prasmes dabaszinībās, darbojoties praktiski. Darbnieku metodi G.Pugeja jau bija izmēģinājusi dabaszinību stundās un sapratusi, ka bērniem tā patīk. Viņa zina, ka pirmklasniekiem ir grūti koncentrēties viena uzdevuma veikšanai ilgāk par piecām minūtēm: “Nereti olimpiādēs bērni saņem darba lapas un tad strādā rakstiski divas, trīs stundas. Šajā konkursā sagatavoju dažādus uzdevumus, pirms tam skolām nosūtīt nolikumus ar darbu tēmām, lai skolēni var savlaikus sagatavoties. Bērniem ļoti patīk, ka konkursa laikā viņi varēja izkustēties, pārejot no viena uzdevuma pie otra. Tā, praktiski veicot astoņus uzdevumus, stundas laikā varējām pārbaudīt viņu zināšanas un praktiskās iemaņas,” konkursa gaitu skaidro skolotāja. G.Pugeja ir pateicīga arī saviem čaklajiem palīgiem - 5. un 6.klašu skolēniem, kā arī skolotājiem, kuri citīgi sagatavoja savus audzēkņus.

Konkursa darbus izvērtēja žūrija, kuras sastāvā darbojās komisijas priekšsēdētāja Gunita Pugeja un komisijas dalībnieces – Balvu novada Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes speciāliste pirmsskolas jautājumos Lija Bukovska, PII “Sienāzītis” metodiķe Velga Lielbārde, PII “Pīlādzītis” metodiķe Ina Aizupe, PII “Ieviņa” vadītāja Inga Eisaka un Bērziņu PII vadītāja Inta Korlaša.

Lija Bukovska pēc darbu izvērtēšanas atzina, ka skolēni uzrādīja labus rezultātus: “Protams, zinām, ka piedalījās labākie. Uzdevumi bija diezgan sarežģīti, un, manuprāt, uzrādīto zināšanu un prasmi līmenis bija diezgan līdzīgs pērnā

Foto - I.Tušinska

Koncentrējas. Ar lielu nopietnību konkursa uzdevumu veikšanai pievērsās Rekavas vidusskolas skolotājas Dainas Pužules audzēknes Rafaēla Lapsa (centrā) un Kristīne Kamzola (no labās). Pēc konkursa Rafaēla atzina, ka daži uzdevumi sagādāja grūtības, bet vissarežģītākais izrādījās 1.uzdevums, kurā bija jānosauc Latvijas garākā upe, augstākais paugurs un tamlīdzīgi. Turpretim uzdevums, kurā pēc kārtas bija jānosauc gada mēneši, vispār nesagādāja nekādas raizes. Rafaēla ir pieredzējusi konkursu dalībnieci, jo divas reizes jau demonstrējusi zināšanas sava bērnodarza konkursā “Esi atjautīgs”. Savukārt šajā konkursā Rafaēlas pūliņus žūrija novērtēja ar Atzinības rakstu.

gada rezultātiem.” L.Bukovska priecājas, ka lauku bērniem ir iespēja atbraukt uz pilsētu, gūstot šādu pieredzi, jo mazajās skolās parasti neorganizē tik plaša mēroga konkursus. Viņa neslēpa, ka šī bija lieliska izdevība redzēt, kā mainījušies, izauguši un kļuvuši gudrāki viņas bijušie audzēkņi.

Konkursa laikā meitai Emmai līdzī jūta skolotāja Agita Zelča no Baltinavas. Viņa pastāstīja, ka meita kopā ar savu skolotāju citīgi gatavojušās šim notikumam, informāciju meklējot gan enciklopēdijās, gan internetā. Viņa bija gandarīta, ka darbs nesis augļus, jo Emma konkursā ieguva 2.vietu.

Rugāju novada vidusskolas skolotāja Velta Kadakovska konkursam pieteica trīs vizuālos audzēkņus, kuri bija uzvarējuši vietējā dabaszinību konkursā: “Gatavojoties mēs kopā skatījāmies dažādus video, meklējām informāciju enciklopēdijās, grāmatās, aizpildījām darba lapas. Šie skolēni ir ļoti zinoši, daudz ko redzējuši, jo vecāki viņus ir daudz kur veduši.” Skolotāja uzskata, ka mūsdienā bērniem ir krietni plašākas iespējas iegūt zināšanas, nekā tas bija iepriekšējām paaudzēm, tādēļ skolotājiem visu laiku ir jāmacās un jāuzlabo

Foto - I.Tušinska

Saņem balvas. Pēc konkursa katrs dalībnieks saņēma diplomus, saldumus un mazas dāvanīņas. 17 skolēni mājās pārveda Pateicības par piedalīšanos, bet septiņu pirmklasnieku zināšanas žūrija novērtēja ar Atzinības rakstiem. Savukārt 1.vietu savā starpā dalīja trīs skolnieces: Balvu pamatskolas audzēkne Evelīna Pennere (foto) (skolotāja Ārija Žuga), Rugāju novada vidusskolas audzēkne Lauma Žagare (skolotāja Velta Kadakovska) un Baltinavas vidusskolas skolniece Madara Maksimova (skolotāja Irēna Kaša). 2.vietas diplomus saņēma Balvu pamatskolas audzēknes Laura Keiša (skolotāja Ingrida Jeromane), Miervaldis Linnass (skolotāja Ārija Žuga) un Baltinavas vidusskolas audzēkne Emma Zelča (skolotāja Irēna Kaša). Par iegūto 3.vietu priecājās Balvu pamatskolas skolēni: skolotājas Zandas Pipares audzēkņi Kristīna Logina un Lina Kalniņa, skolotājas Ingridas Jeromanes skolnieki Edgars Konivāls un Vizbulīte Lāce, kā arī Rugāju novada vidusskolas skolnieks Kārlis Žagars (skolotāja Velta Kadakovska).

darba metodes. Par to, ka rugāji pirmklasnieku izglītošanai pievērsās nopietni, liecināja arī viņu uzrādītie rezultāti – iegūta 1. un 3.vieta, kā arī Atzinība.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Novadpētniecības lasījumi

Brīvprātīgais novadpētnieks ar dziļu sakņu izjūtu

Brīvprātīgais novadpētnieks, novadnieks IVARS LOGINS mūža garumā interesējas par Latgales senvēsturi - akmeņiem, pilskalniem, vietvārdiem, Latgales kulināro mantojumu, pēta to, piedalās dažādos, ar vietējās kultūrvides popularizēšanu saistītos pasākumos, tostarp garīdznieka, kultūrvēsturnieka Alberta Budžes piemiņai veltītajos novadpētniecības lasījumos, kas janvāra beigās notika Balvu Novada muzejā. Novadpētniecības lasījumos viņš uzstājās ar pētījumu par zīmīgiem akmeņiem Ziemeļlatgalē.

I.Logins dzimis Rīgā, bet dzimtas saknes viņam - Viļakas pusē, un šī sakņu izjūta ir ļoti spēcīga. Skolas gados darbojies Rīgas Pionieru pils novadpētniecības pulciņā, vidusskolas gados piedalījies arheologu vadītajos arheoloģiskajos izrakumos, gūstot aizrautību uz mūžu pētīt vēsturi. Uzskata, ka cēlies no Šaicānu dzimtas, viņa mātes brālis ir nacionālais partizāns Bruno Logins. Māte netika izsūtīta uz Sibīriju tikai tāpēc, ka izbrauca uz Rīgu. Kā uzsver pats novadnieks, viņš runā trīs valodās bez akcenta, arī latviešu valodā, ar ko latgaļiem, nonākot Rīgā, ir lielas problēmas. "Kad viņi nonāk Rīgā, viņus izsmej kā lakstus," secina Ivars. Bet no dzimtās valodas nekad nevajag kaunēties! Dzimis Rīgā, latgaļu valodu viņš uzsūcis kā putekļu sūcējs, dzīvojot vasarās pie vecvecākiem Latgalē. Būdam aktīvs, runīgs, sabiedrīks, I.Logins darbojas vairākās latgaļu biedrībās. Par latgalisko stāv un krit! Par viņu uzņemta televīzijas filma "Cytaidi latviskais" un ar viņu var iepazīties raidījumā "Latgales pilsētu stāsti". Ivara dzīvīgu lielu lomu spēlē sociālā pazišanās, ko padomju laikos sauca par *blatu*, - gan zinātnieku, arheologu, gan brīvprātīgo novadpētnieku un citās aprindās. I.Logins turpina: "Lai lasītāji labāk saprastu, izstāstīšu piemēru. Es nupat runāju ar Valsts prezidentu. Nevis oficiālā pieņemšanā, bet mēs satikāmies Rīgā *iz ūļņeicys*, tas ir, ielas. Tā kā mēs esam pazīstami kopš Latgales kongresa laikiem, mums ir padomā viens projekts, un es piegāju un mierīgi aprunājos. Citi meklē iespēju tikties ar prezidentu oficiālā pieņemšanā, bet es satiku prezidentu *iz ūļņeicys*. Viņš bez liekvārdības runāja par mums zināmo konkrēto lietu un deva savu akceptu. Tā, lūk, ir sociālā pazišanās."

Sociālās pazišanās loma

Sociālā pazišanās ar prāvestu Albertu Budži arī nospēlējis savu lomu tanī, ka brīvprātīgais novadpētnieks sācis interesēties un pētīt zīmīgus akmeņus Ziemeļlatgalē un ne tikai. Ar prāvestu arī viņš pilnīgi nejausi saskrējies Rīgā uz ielas. Abi jau bija pazīstami, jo piedalījušies Latgales institūta pētniecības konferencēs, kur prāvests bija aktīvs referents. I. Logins zināja nostāstu par Balvu katoļu baznīcas celtniecību vietā pie Pērkonu ezera, kur atradusies latgaļu svētnīca, ko jezuīti Verpuļevas zemniekiem likuši nojaukt, akmens tēlus sadauzīt un sagrūst ezerā, bet ozolus nozāģēt un būvēt baznīcu. To viņš bija padzirdējis no kāda vietējā iedzīvotāja, abiem ciemojoties pie Ontana Slišāna, arī brīvprātīgā novadpētnieka, literāta un sabiedriskā darbinieka. Ar Budžes grāmatā par katoļu baznīcu vēsturi Latgalē, tostarp Balvos, bijis pagāniskais variants nostāsta veidā, bet netika nopublicēts. "Viņš man iedeva mašīnraksta lapu par to," saka I.Logins. Bija zināms fakts, ka, pazeminot ezera līmeni, zemnieki ezerā atrada akmeņus galvu, ko iemūrēja plebānijas pamatos, jo katoļu priesteriem bija tendence visādas pagānu lietas iemūrēt baznīcu pamatos. "Taču, pats galvenais, ir vēl divi akmeņi tēli, ko nejausi atradu salīdzinoši nesen. Staigāju gar ezera krastu, kad gāju augšā uz baznīcas pusi, atradu dabas veidotu fallveida akmeni, gulošu baznīcas dārzā. Pacēlu to. Acīmredzot tas ir elku akmeņi, kas izmantoti pagānu rituālos. Trešais artefakts, kas varētu būt saglabājies no svētnīcas, ir cilindveida akmeņš bļoda (tas ir mans variants), kas stāv pie baznīcas žoga," secina pētnieks.

Svarīgs nav lielums, bet forma un stāsts

"No fallveidīgā akmeņa arī cēlies Balvu vārds, jo 'balvan' tulkojumā nozīmē 'akmens stabs'. Arī dabas pētnieka Gunta Enina dzimtajā Madonas pusē ir Balvanu birze, Balvanu kapi, kuros apbedīti viņa tuvinieki. Tādu akmeni, kāds ir Balvu baznīcas dārzā, atradu arī lejā pie Pērkonu kapiem, kur reģistrēti senkapi. Salmavas muižas parkā, Kārsavas novadā, atrodas lielais Mīlestības akmeņi, bet blakus tam guļ fallveida akmeņi. Pie Mistra pilskalna Porskovā, pie Čilipīnes, arī atrodas izteiksmīgs, dabas mātes veidots akmeņi fallveida formā, ko cilvēki izmantoja savos rituālos. Visām pasaules tautām tas bija auglības apliecinājums, auglības kults. Un nevajag man stāstīt pasakas, - esam taču pieauguši cilvēki(!), ka mēs visi esam piedzimuši no svētā gara," pārliecināts akmeņu pētnieks.

Viņš uzskata, - ja balvenieši būtu tālredzīgāki un būtu nomainījuši pilsētas ģerbonī vilku pret akmeni, no kura cēlies Balvu vārds, tad tūristu pieplūdums būtu desmitkārtīgs. Nopietni! Pētnieks dabūjis zināt, ka Vitebskas apgabalā, Baltkrievijā, atrodas pilsētiņa Gorodok, tur kapulaukā, arī jādama - latgaļu, ir atrasti divi desmiti fallveida akmeņu, sākot ar miniatūriem, kas izlikti muzeja ekspozīcijā. Un viņi lepojas, ka viņiem ir auglības kulta artefakti tik lielā daudzumā. Viņi nekaunas, bet lepojas ar to. Lūdzu, brauciet, skatieties!

"Man nav svarīgs akmeņi lielums, bet gan forma un stāsts," vēlreiz uzsver akmeņu pētnieks. Visus zīmīgos akmeņus viņš atradis zīmīgās vietās - kapulaukās, pilskalnu pakājēs. Netālu no Daņilovkas senkapiem, arī Ziemeļlatgalē, atrodas liels akmeņi, kurā redzamas zīmes, ko citas tautas arī saprot kā Pērkonu un Māras zīmes. Arheologa Urtāna vadībā Ivars savulaik strādājis līvu upurālās, kur atklāti sensacionāli atradumi: līvi līdz pat 19.gadsimtam saviem dieviem nesuši ziedojumus monētiņā, vaska veidā. Šajā sakarībā, viņaprāt, lielākais trakums tas, ka Latvijā ir atrasti atradumi, kas nav izlikti muzeju ekspozīcijās, netiek rādīti tautai. Brīvprātīgais pētnieks apgalvo, ka nevienā ekspozīcijā nav izlikti priekšmeti, kas atrasti gan Kurzemē, gan Latgalē, proti, seno priesteru jeb pagānu priesteru amata zīmes. Tie ir raga cirvji ar saules, zvaigžņu zīmēm. "Apskatei par periodu līdz kristietībai Latvijā ir izlikta lietas, par ko arheologi, vēsturnieki un zinātnieki nestrīdas, - rotaslietas, ieroči, izņemot tās lietas, kas ir ļoti interesantas un zīmīgas, bet par ko viedokļi dalās," secina vēstures pētniecības entuziasts.

Kapceito gaļa i pakša siers

Savā pētnieciskajā darbībā I.Logins pievērsies arī latgaļu kulinārajam mantojumam. Iegriezies redakcijā, novadnieks pavēstīja, ka nāk no gaļas *kapceišonas* (t.i., žāvēšanas). Kā tā? I.Logins neslēpa, ka tuvojas tūrisma gadatirgus "Balttour", kur apmeklētājus vēlas cienāt ar delikatesēm. Viņš tūrisma gadatirgū piedalās ar melnajā pirtiņā žāvētu gaļu, kas ir autentiska. "Ne viens melnajā pirtiņā gaļu pārdošanai nežāvē, bet es prezentēju latgaļu kulināro mantojumu, kas ir autentisks. Melnajā pirtiņā žāvētu gaļu esmu tirgojis gan "Baltfood", gan "Balttour" izstādēs gan Rīgā, gan Vācijā, kur sālitu un ļoti labi nožāvētu gaļu rauj no rokām ārā par milzu naudu," pauda sarunas

biedrs.

Tagad visiem ātri gribas pelnīt naudu, tādēļ neviens tagadējais žāvējums melno pirti nav redzējis, jo tas ir darbietilpīgs process, un par šādi kūpinātu gaļu būtu jāmaksā milzu nauda. Arī brīvprātīgajam novadpētniekam bez gaļas kūpināšanas ir simts no viena darišana, bet viņš grib izprovocēt cilvēkus, lai viņi to dara. Lai nebūtu no autentiskā, nebūtu no sāls. Kā piemēru I.Logins min kādu lauku sievu, kura uz Viļaku ved tirgot sierus bez sāls, ar papriku, tomātiem, magonēm: "Vai tas ir autentiskais siers?! Senču sieru jāliek galdā, nevis to, ko tagad gatavo, iztopot nez kādai

Foto - A.Kirsanovs

Uzskates materiāli. Pa ceļam uz garīdznieka un kultūrvēsturnieka Alberta Budžes piemiņai veltītajiem lasījumiem, Ivars Logins iegriezās redakcijā. Viņš pastāstīja par savām aktivitātēm, pētījumiem. Līdzī uzstāšanās auditorijas priekšā novadpētnieks bija paņēmis uzskates materiālus, proti, grāmatu un kādu akmeni. I.Logins pastāstīja, ka grāmatu iegādājies Lietuvā, grāmatu gadatirgū "Knigu moga", kas notiek februāra beigās: "Lietuvā notiek pasaules līmeņa grāmatu gadatirgus. Tur es arī dabūju šo unikālo grāmatu, kurā ir daudz dažādu referātu, tostarp arī par izcilo krievu zinātnieku, baltu, arī latgaļu pētnieku Vladimīru Toporovu, kas savulaik apbalvots ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielo medaļu. Grāmatā atrodams ziņas par vārdu 'balvi', 'bolvi', 'balvanas' izcelsmi. Bet akmeni nejausi atradu Stiglavas gravā, kur guļ daudzas akmeņu galvas. Tikai es tās saskatu, bet citi - nē. Ir lielas akmeņu galvas, ko nevar pacelt, bet es atradu unikālu elka tēlu no akmeņa fallveida formā. Esmu to parādījis diplomātiem arheologiem un guvis viņu apliecinājumu savam uzskatam. Tas ir rets vulkāniskais iezis bazalts. Pateicoties tā dabiskajam veidojumam, senatnē cilvēki šādus akmeņus izmantoja kā elkus, pielūdzot tos un nesot tiem ziedojumus."

gaumei. Kanādā zinātnieki pierādījuši, ka 80% cilvēces no sāls nelietošanas rodas problēmas, nevis otrādi. Var tirgot sieru ar papriku, bet blakus jāliek arī *babu* siers. Esmu ļoti traks! Pats sienu sieru. Vairākus gadus mēģināju pierunāt zemnieku saimniecību, lai viņi sāk taisīt *pakša* sieru, kamēr pierunāju. Tagad tas siers aiziet uz *urrā!* Recepte ir gaužām vienkārša, nav arī darbietilpīga. Sālitu biezpienu ieliek marlitē, noslogo un pēc tam pakar pie *pakša* (mājas stūra), lai vējojas. Tā ir superdelikatese! Vācijā man to sieru par 30 eiro kilogramā pirka. Nu jā, bagātie vācieši! Uztaisiet plaukstu lieluma sieru un jūs to pārdošiet Rīgas *feišmekeriem*. Tiem, kam nauda birst no *čūksta* (atvainojos par izteicienu)! Sataisiet sieru ar pūdercukuru un sataisiet sieru ar sāli - autentisko, gan atradīsies pircējs tam un tam. Tikai vajag prast sevi pasniegt, vajag prast ar cilvēkiem runāt. Ja esi latgalielis un tirgo latgaļu autentisko produktu, tad arī latgaļu valodā jārunā. Tas ir tāds PVN, ka izpērk visu."

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Īpašo bērnu vecāki vēlas tikt sadzirdēti

Vairāk nekā 50 lappuses bieža mape ar katra bērna svarīgākajiem datiem (dzimšanas un invalida apliecību, pedagoģiski medicīniskās komisijas lēmumu par piešķirto kodu un DEĀK kopiju) – tādu dokumentu paketi Balvu Teritoriālās invalīdu biedrības vadītāja MARIJA DUĻBINSKA iesniegusi Balvu novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta pārvaldē. Biedrības vēlme ir tikai viena – tikt uzklausi un panākt, lai pašvaldība rod iespēju īpašajiem bērniem ar smagām diagnozēm mācīties pēc iespējas tuvāk savai dzīvesvietai – Balvos. Līdz šim tas nav bijis iespējams.

Datu aizsardzība svarīgāka par bērnu?

Balvu, Viļakas un Rugāju novada vecāki, kuri audzina bērnus ar īpašām vajadzībām, par šo jautājumu vairākkārt tikušies, diskutējuši un nonākuši pie lēmuma rīkoties. Kā skaidro biedrības vadītāja, iesniegums ar lūgumu atvērt mācību programmas bērniem ar īpašām vajadzībām kādā no Balvu pilsētas mācību iestādēm jau 2020./2021. mācību gadā no dažām lapām pārtapis diezgan biežu vienu iemesla dēļ, – pašvaldības darbiniekiem joprojām nav datu par to, cik daudz īpašo bērnu dzīvo novadā. “Cik spējam, apzinājām reālo situāciju, un es savācu nepieciešamos dokumentus. Un tas viss, neskatoties uz to, ka datu aizsardzība tagad ir tāda, ka, Dievs’s, pasargi,” teic M. Duļbinska. Savā ikdienas darbā viņa novērojusi, ka īpašo bērnu vecāki ir ļoti izolēti un vajadzīgajā apjomā nesaņem ne palīdzību, ne informāciju. “Sociālie darbinieki to pamato tā, – ja viņi nenāk un neprasa palīdzību, tad tā arī nav jāsniedz. Taču tā nevajadzētu būt. Ja kādreiz manam smagi slimajam bērnam uz mājām atsūtīja ielūgumu uz Jaungada eglīti, tad es sapratu, ka šis ielūgums ir tieši manam bērnam. Tagad sociālais dienests pie sevis dienestā izliek vienu lielu lapu. Bet ja es tur neeju, kā lai iegūstu informāciju? Un, ja arī izlasu ielūgumu – es, piemēram, nesaprotu, vai manam bērnam ar ratiņkrēslu tur drīkst nākt. Tā nodomā arī citas māmiņas un bērnus neved. To, ka manam bērnam pienākas Ziemassvētku konfekšu paciņa un dāvanu karte 10 eiro apmērā no aptiekas, pati uzzināju tikai janvāra beigās. Ja sociālais dienests nemainīja nostāju un neinformēja vecākus, pieļāu, ka šis paciņas joprojām nav saņēmusi liela daļa bērnu,” reālo situāciju iezīmē M. Duļbinska. Viņa stāsta, ka bieži vien arī netiek saņemta informācija par atbalsta pasākumiem, kuru visbiežāk vecāki uzzina pavisam nejauši un nereti pēdējā dienā, kad var iesniegt dokumentus. Pilsētnieki paspēj to izdarīt, bet lauku cilvēki diemžēl nē. Problēma viena – trūkst informācijas un no pašvaldības puses nav sadarbības ar vecākiem. “Tieši tādēļ, neskatoties ne uz kādām konfidencialitātēm un datu aizsardzībām, sakopējam katru bērna svarīgākos dokumentus un tos iesniedzām, jo mēs gribam, lai pašvaldībā zinātu, ka mums tādi bērni ir – un ne maz,” teic biedrības vadītāja.

Jāmācās arī viņiem

Kādēļ īpašajiem bērniem ar izglītības programmas kodu 5911, 5811 un 5611 tik svarīgi mācīties tieši Balvos un ko nozīmē šie kodi? M. Duļbinska skaidro, – kodu 5911 piešķir bērniem ar smagiem kustību un garīgās attīstības traucējumiem (viņiem mācībās visas dienas garumā nepieciešams asistents). Kodam 5811 ir nedaudz vieglākas diagnozes – bērns pastāvīgi var atrasties skolā, bet viņam tāpat jābūt atsevišķā klasē un nepieciešamas telpas, kur atpūsties. Šie bērni var apmeklēt arī sporta, mākslas skolu, mūzikas skolu un gūt labus panākumus mācībās. Marija ir pārliecināta, – ja ar viņiem intensīvi, regulāri un ilgstoši darbojas, šie bērni var pilnvērtīgi iekļauties sabiedrībā. Visticamāk, viņi neiegūs universitātes izglītību un nestrādās vadošos amatos, taču var būt ļoti strādnieki. Savukārt kodu 5611 piešķir bērniem ar viegliem traucējumiem, kuriem visbiežāk ir kāda ģenētiski iedzimta slimība. “Parasti saku, ka tie ir kristāla bērni – garīgi veseli, kustīgi, grib sportot, bet viņiem ir smaga slimība un burtiskā vārda nozīmē viņi ir traušļi. Šie bērni var integrēties parastajās klasēs – šobrīd Balvu novadā šāda iespēja ir Kubulos, Stacijas skolā, taču vairāk par 4 šādiem bērniem klasē neņem. Mūsu vēlme ir – izglītot savus bērnus Balvos,” skaidro biedrības vadītāja.

Realitāte ir skaudra

Šobrīd īpašajiem bērniem ar smagām diagnozēm iespējas mācīties iespējami tuvu dzīvesvietai ir visai ierobežotas. Statistika liecina, ka pārsvarā viņus ved mācīties uz speciālajām skolām Maltā, Sveķu skolu Gulbenes novadā, Rudzātos un

dažām citām – līdz pat Amatas upei. M. Duļbinska stāsta, ka agrāk bērnus speciālajās skolās drīkstēja atstāt uz ilgāku laiku, taču tagad likumdošana nosaka, ka šāda tipa izglītības iestādē bērni var atrasties ne ilgāk par nedēļu – tāpat katras brīvdienas jābrauc mājās, kas savukārt ir ļoti sarežģīti ģimenēm, kurām visu laiku jāmeklē transports, lai bērnus izvadātu. Teritoriālās invalīdu biedrības biedri likumdošanā atraduši likuma pantu, kas nosaka, – ja par vienas programmas atvēršanu iesniegumu parakstījuši vismaz četri bērnu vecāki, pašvaldībai jānodrošina šāda iespēja. Tieši šis ir tas iemesls, kādēļ tika meklēti, vākti un apkopoti dokumenti par bērnu veselības stāvokli. Vēlmi vest savus bērnus mācīties uz Balviem izteikuši jau deviņu bērnu vecāki ar kodu 5911, ar kodu 5811 – jau pieci, būs bērni, kas gribēs mācīties Balvos arī ar kodu 5611. “Zinām vēl dažus vecākus, kuri būtu ar mieru, taču viņi baidās no iestāžu darbiniekiem – teica, ka atbalstīs, bet parakstus tomēr neliks. Protams, bērni ar smagākajām diagnozēm nebūs tie, kuri skolā iemācīsies lasīt. Viņi mācās sevi aprūpēt, kaut ko atkārtu un 12 gadu laikā teicamiem rezultātiem burtiem uzrakstīt savu vārdu – tas ir viņu augstākais sasniegums. Šie ir bērni, kuriem mācības dzīvē nav pirmajā vietā. Viņiem nepieciešams sirds mīļums, mīlestība un aprūpe. Bet, ja bērns tiek aizvests uz nedēļu projām no mājām, kā tas tagad notiek, viņam šī visa trūkst, un tas situāciju nebūt neuzlabo,” ir pārliecināta M. Duļbinska.

Kādēļ ne Tilža?

Nav gluži tā, ka mūsdienu īpašo bērnu vecākiem pavisam nav iespēju. Speciālā programma pieejama Stacijas pamatskolā, arī Tilžas vidusskolā, taču Tilžā tā diemžēl nav tik pieprasīta. Kā skaidro M. Duļbinska, iemesli tam dažādi. Pirmkārt, 30 km liels attālums no centra un sliktā ceļu kvalitāte. “Iedomājieties, ka katru dienu guļošu bērnu pa bedrainu ceļu jāved 30 km uz skolu. Tas nav prāta darbs! Turklāt daudzi bērni slukti panes jebkādu pārvietošanos ar transportu,” stāsta biedrības vadītāja. Otrkārt, katru dienu bērni no skolas atgriežas pēc pulksten 16, līdz ar to viņiem nav iespējas apmeklēt tik ļoti nepieciešamās rehabilitācijas nodarbības. “Tā patiešām ir problēma. Ja bērnam nozīmēta fizioterapija, masāžas, kanisterapija vai reitoterapija, viņš vienkārši nevar paspēt uz nodarbībām, kas ir ļoti svarīgas. Turklāt ne visi vajadzīgie speciālisti ir uz vietas Balvos. Bieži vien jābrauc gan uz Gulbeni, gan Valmieru un, protams, arī uz Rīgu. Tā ir ārkārtīgi liela vadāšana, kuras rezultātā tiek nozagts ģimenes laiks,” ir pārliecināta biedrības vadītāja. Viņai piekrit arī īpaša bērna mamma Olga no Kubulu pagasta, kuras meita šobrīd mācās Tilžā. “Meitenei skolā patīk, taču problēma tā, ka nevaram viņu katru dienu izvadīt uz mājām, līdz ar to arī nav iespējas apmeklēt biedrības nodarbības, kuras meitai ļoti patīk. Tieši tādēļ es ļoti priecātos, ja viņai būtu iespēja mācīties Balvos,” teic Olga.

Arī pāris kilometri var būt šķērslis

Savs pieredzes stāsts ir arī balvenietei, divu dēlu mammai Linai, kuras bērni mācās Kubulos – viens apmeklē Stacijas pamatskolu, otrs bērnudārzu “Ieviņa”. Abiem zēniem ir veselības problēmas. Pirms Ziemassvētkiem Lina nonāca neapšaušamā situācijā – viņai bija darbs kafējnicā, abi bērni mācījās, līdz vienā dienā saslima vecākais dēls, un nācās paņemt slimības lapu. Pēc pāris dienām slimības gultā nogulās arī otrs puika. Darba devējs, saprotot, ka darbiniece tik ātri neatgriezīsies, viņu atlaida no darba. Turklāt, lai arī pati ir balveniete un dzīvo Balvos, Linai bērni jāved uz Kubuliem, jo pilsētā iespējas apmeklēt izglītības iestādi bērniem ar tādu diagnozi nav. “Bija gadījums, kad puika bērnudārzā saslima. Piezvanīja audzinātājas un palūdza dēlu uzreiz no bērnudārza izņemt. Ko darīt? Mašīnas nav, sabiedriskais transports arī nekursē kā Rīgā ik pēc 15-20 minūtēm. Nācās ņemt vecāko

Darbs ir procesā

Pagājušā gada oktobrī notika Balvu novada pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes, sociālā dienesta, sociālās komitejas un domes vadības tikšanās ar Balvu Teritoriālās invalīdu biedrības vadību. Tika skatīti dažādi jautājumi, un viens no tiem bija par bērnu ar garīgās attīstības traucējumiem mācību iespējas Balvu novadā. Runājot par šo jautājumu, Izglītības, kultūras un sporta pārvaldes vadītāja INTA KAĻVA uzsver: “Jau šobrīd mūsu novadā šādiem bērniem ir iespējas mācīties gan Tilžas vidusskolā, kur nodrošināts spēcīgs atbalsta personāls, gan tepat piepilsētā, Stacijas pamatskolā. Esam saņēmuši invalīdu biedrības iesniegumu un jau apzinātu konkrētu bērnu dokumentus ar lūgumu rast iespēju šiem bērniem mācīties pilsētā. Saņemot nepieciešamo informāciju, pārvalde uzsākusi darbu pie tās analīzes un iespējamiem risinājumiem.” I. Kaļva atklāj, ka jau šomēnes varētu būt uzmetumi gan iespējamajai vietai, kur mācības notiktu, gan idejām par satura jautājumiem, bet, pats galvenais, arī finansējuma apmēriem. “Noteikti vēl būs tikšanās arī ar biedrības pārstāvjiem, jo darbs ir procesā,” teic pārvaldes vadītāja.

dēlu pie rokas, gājām pakaļ brāļim uz Kubuliem un atpakaļ uz mājām kājām. Šis gājiens beidzās ar Ziemassvētkiem slimnīcā, kur tos vienā palātā pavadīja abi brāļi,” par ikdienu ar diviem slimiem bērniem stāsta mamma. Un arī tās vēl nav visas bēdas. Brīdī, kad Lina bija nonākusi jau tā neapšaušamā situācijā – ar diviem slimiem bērniem uz rokām un vēl bez darba, viņu pastiprināti sāka kontrolēt bāriņtiesa, mēģinot bērnus atņemt, par ko pilnīgā neizpratnē ir invalīdu biedrības vadītāja M. Duļbinska. “Diemžēl kontrolēt, sastādīt aktus un atņemt bērnus mūsu dienestu speciālisti ļoti labi iemācījušies un zina, kā to darīt. Taču palīdzību sagaidīt grūti. Ir jāsaprot, ka tādai mammai kā Lina, arī tie 6 kilometri no mājām reizēm var būt nepārvarams šķērslis. Dzīves apstākļi un sociālais nodrošinājums lielākajai daļai ģimeņu nebūt nav tāds, kādu to vēlētos. Pārsvārā esam daudz bērnu ģimenes, un, ja bērni sadalīti pa dažādām skolām, tas ir ārkārtīgi grūti. Un mums, īpašo bērnu vecākiem, arī gribas strādāt un kaut nopelnīt. Protams, ir ļoti jauki, ka cilvēki atbalsta, ziedo un palīdz ar drēbēm, mēbelēm, tehniskajiem palīglikdzekļiem. Bet gadiem stāvēt visas tautas priekšā ar pastieptu roku... Nu cik var! Gribas nopelnīt un nopirkt bērnam jaunu,” teic biedrības vadītāja.

Jātiek augstiem kalniem pāri

Marijai Duļbinskai jau bijušas neskaitāmas sarunas ar pašvaldības speciālistiem, kurās viņi norādījuši, ka speciālās programmas ir Kubulos, Tilžā un Eglainē. Taču biedrības vadītāja vienlaigā paliek pie savas pārliecības – īpašajiem bērniem vajag skolu iespējami tuvu dzīvesvietai, lai ir iespējas apmeklēt rehabilitāciju un nodarbības, lai vecākiem nav jātērē tik dārgais laiks, nemitīgi vadājot savus slimos bērnus. “Balvu Profesionālajā un vispārīgizglītojošajā vidusskolā savulaik jau bija atvērta programma īpašajiem bērniem, taču to drīz vien aizvēra. Šī ir viena no retajām skolām, kura jau celtniecības laikā tika pielāgota bērniem ar īpašām vajadzībām, taču pašreiz tur jau esot 13 mācību programmas, tādēļ vēl vienu atvērt nav iespēju. Bet mēs zinām, ka bērnu skaits ar katru gadu sarūk, mācību iestādes cinās par katru skolēnu. Tai pat laikā mūsu bērniem Balvos atrast telpas aizvien nevar. Mums ir skaidra nākotnes vīzija – bērni mācās skolā Balvos, mammas strādā, ar viņiem darbojas speciālisti. Taču es apzinu, ka jātiek augstiem kalniem pāriem, lai ko tādu panāktu. Ceru, ka šoreiz pašvaldības darbinieki mūsu vēlmi sadzirdēs, jo vienmēr esmu sadzirdēta un spēju atrast atbalstu,” teic Balvu Teritoriālās invalīdu biedrības vadītāja.

Meklējam atbildes

“Plāksnes sabojā, vietā pieber akmeņus”

Foto - A. Kirsanovs

Foto - A. Kirsanovs

Laikraksta “Vaduguns” redakcija saņēma vēstuli, kurā tās autore pauž neapmierinātību ar gājējiem paredzētā celiņa tehnisko stāvokli kultūras nama apkārtnē.

“Varbūt varat palīdzēt noskaidrot, kam jāsalabo aptuveni četri metri no trotuāra līdz laukumam pie Balvu Kultūras un atpūtas centra (attēlā – pa kreisi), ejot uz Ezera ielas mājām 16 un 18. Šis ceļa posms bija noklāts ar plāksnēm. Strādnieki, veicot kultūras nama būvdarbus, plāksnes ar tehniku sabojāja un tā vietā piebera akmeņus. Rezultātā mums, veciem cilvēkiem, sagādā grūtības iet pa šiem akmeņiem. Savukārt braucot ar ratiņiem, mazs bērns var iedzīvoties smadzeņu satricinājumā. Vai tad šos dažus metrus nevarēja nobruģēt, lai Balvu iedzīvotāji augstpapēžu korpēs bez traumām varētu aiziet līdz kultūras namam, saglabājot tīrus apavus?” jautā

lasītāja.

Iedzīvotāji arī jautā, vai nav plānots saremontēt lielo laukumu, kas atrodas pie kultūras nama un kur autovadītāji novieto savas automašīnas (attēlā – pa labi). “Tas ir vienās bedrēs,” spriež iedzīvotāji.

Balvu novada pašvaldības Saimnieciskās nodaļas vadītājs ALEKSANDRS SŅEGOVS dara zināmu, ka pašvaldība ir informēta par minēto problēmu. “Šis plāksnes atradās būvlaukumā, līdz ar to tās cieta kultūras nama būvniecības laikā. Informējam, ka pavasarī, kad notiks kultūras nama apkārtnes labiekārtošanas darbi, tiks meklēts risinājums, lai šo ietves posmu sakārtotu. Kas attiecas uz laukumu, kur autovadītāji novieto automašīnas, tikai daļa no šī laukuma atrodas uz pašvaldības zemes. Pašvaldība izvērtēs potenciālos risinājumus šis laukuma daļas sakārtošanai,” informē pašvaldības speciālists.

Kādēļ pastā nav “Zaļās lapas” telefonu grāmatu?

Laikraksta “Vaduguns” redakcija saņēma lasītāja vēstuli, kurš Balvu pasta nodaļā vēlējas iegādāties telefonu grāmatu “Zaļās lapas”. Tomēr, kā pastāstīja vīrietis, pārdošanā tās nebija. “Kādēļ tā?” jautā lasītājs.

VAS “Latvijas Pasts” Ārējo komunikāciju vadības daļas vadītāja GUNDEGA VĀRPA skaidro, ka pasta nodaļās tirgo tikai tās preces, kuras ir no klientu puses pieprasītas un kuras “Latvijas Pasts” izdevīgi pārdo savā tīklā. “Šādas uzziņu grāmatas “Latvijas Pasta” tīklā netiek tirgotas jau gadiem, jo pēc tām nav atbilstoša pieprasījuma,” informē “Latvijas Pasta” pārstāve.

Redakcija sazinājās arī ar SIA “Latvijas Tālrunis”, kas savu darbību sāka ar daudziem zināmo telefonu grāmatu “Zaļās Lapas” izdošanu Rīgai un Rīgas rajonam, pakāpeniski veidojot

telefonu grāmatas arī citiem Latvijas rajoniem, tajā skaitā mūspusei. Tās pārstāve informēja, ka telefonu grāmatas “Zaļās lapas” joprojām tiek sagatavotas un izplatītas. “Šādas grāmatas ikviens interesents var iegūt savā īpašumā SIA “Latvijas Tālrunis” ofisā Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40, kur pieejams bezmaksas katalogs. Savukārt iedzīvotāji, kuri dzīvo citviet Latvijā, var mums sūtīt ziņu uz e-pastu serviss@latvijastalrunis.lv vai arī labāk piezvanīt uz tel.nr. 29444777. Mēs jums telefonu grāmatu nogādāsim ar pasta sūtījumu,” informē uzņēmuma pārstāve.

Jāpiebilst, ka šādas Balviem un citām Latvijas pilsētām vēltās uzziņu grāmatas ‘pdf’ faila formātā pieejamas arī interneta adresē www.pilsetas24.lv. Grāmatas failu var arī ērti lejupielādēt un tās saturu izmantot kādā no viedierīcēm.

Informē policija

No 27.janvāra līdz 2.februārim Valsts policijas Balvu iecirkņa apkalpojamajā teritorijā (Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadi) reģistrēti divi ceļu satiksmes negadījumi bez cietušajiem. Par transportlīdzekļa vadīšanu bez autovadītāja apliecības sodīta viena persona. Astoņas reizes policisti izbrauca uz ģimenes vai sadzīves rakstura konfliktu gadījumiem. Tāpat reģistrētas četras zādzības (trīs - no tirdzniecības objektiem, viena - no transportlīdzekļa) un veiktas trīs reģistrācijas par nelikumīgu akcīzes preču apriti.

Brauc dzērumā

28.janvārī pulksten 10.02 Balvos 1970.gadā dzimis vīrietis 1,26 promiļu alkohola reibumā vadīja automašīnu “Toyota Avensis”. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Izsit logu stiklus

29.janvārī pulksten 15.32 Balvos kādai ēkai izsisti logu stikli. Nodarītais materiālais zaudējums – aptuveni 150 eiro. Iespējamā vainīgā persona noskaidrota. Uzsākts kriminālprocess.

Zog no pašvaldības mašīnas

1.februārī pulksten 10.20 Rugāju pagastā no pašvaldībai piederoša greidera nozagtas atslēgas, bet no bākas – degviela (200 litri). Uzsākts kriminālprocess.

Informē ugunsdzēsēji

Dega siena ruļļi

Naktī no 30. uz 31.janvāri pulksten 00.20 ugunsdzēsēji glābēji steidzās uz Balvu novada Bērzpils pagastu, kur dega siena ruļļi 35m² platībā. Pulksten 1.32 darbi notikuma vietā tika pabeigti.

Kaimiņnovadā

Sakārtos dzelzceļa posmu līdz Balvu novadam

Gulbenes novada laikraksts “Dzirkstele” raksta, ka Gulbenes novada pašvaldība sākusī aktīvi darboties Latvijas - Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam projektā “Zaļā tūrisma maršrutu attīstība, kas apvieno Latvijas un Krievijas pierobežas reģionus mazu pilsētu un lauku teritoriju kopējai ilgtspējīgai attīstībai”. Projekta vadošais partneris ir Viļakas novada dome. “Gulbenes novada pašvaldība projektā plāno: uzlabot infrastruktūru bijušā dzelzceļa posmā no Gulbenes pilsētas līdz Balvu novada robežai aptuveni 30 kilometru garumā; pielāgot šo posmu motorizētajam transportam; uzstādīt norādes, maršruta zīmes, informācijas standus; izveidot četras atpūtas vietas; uzstādīt 15 barjeras; izveidot elektrovēlosipēdu uzlādes punktu; uzstādīt tūristu skaitītāju; organizēt tematisko semināru; izveidot karti posmam Gulbene-Balvi-Viļaka,” laikrakstu informē Gulbenes novada pašvaldības Attīstības un projektu nodaļas projektu vadītāja ELĪNA STRODE.

Aktuāli

Ceļa remontdarbi plānoti arī Balvu pusē

VAS “Latvijas Valsts ceļi” publicējuši informāciju par šogad paredzētajiem lielākajiem autoceļu būvdarbiem.

Starp tiem ir arī remontdarbi no Gulbenes līdz Kazupei, kurus uzsāka 2018.gada rudenī, bet tos pabeigt vajadzēja jau pagājušā gada nogalē. Kā jau rakstījām, konstatēto defektu un nepiemēroto apstākļu dēļ darbus pārnesa uz šo gadu. Līdz ar to būvdarbus plānots pabeigt tikai šajā pavasarī. Tāpat šogad plānots izsludināt pārbūves darbu projektēšanu septiņos ceļu posmos Latvijā. Šajā sarakstā ir arī jau minētais ceļš Gulbene-Balvi. Kā liecina VAS “Latvijas Valsts ceļi” sniegtā informācija, šo ceļu plānots remontēt posmā no 17,59. līdz 32,44.kilometram, kas jau iestiepjas Balvu novadā un ir netālu no Balvu pilsētas robežas.

Jāpiebilst, ka šogad no valsts budžeta valsts autoceļu tīklam būs pieejami 213,2 miljoni eiro, bet no Eiropas Savienības fondiem - 37,3 miljoni eiro. Kopumā šogad valsts autoceļu remontdarbiem un uzturēšanai būs pieejami 250,5 miljoni eiro, kas ir par 1,2 miljoniem eiro vairāk nekā 2019.gadā. Līdz ar to 95 objektos darbi tiks veikti par valsts budžeta finansējumu, bet sešos objektos darbus līdzfinansēs Eiropas Savienības fondi. Tāpat 2020.gadā valsts autoceļu tīklā kopumā darbi plānoti 101 objektā, no kuriem 33 objekti ir pārejoši no 2019.gada. Tajā skaitā darbi notiks uz desmit valsts galveno autoceļu posmiem, 45 reģionālo un 20 vietējo autoceļu posmiem. Pagājušajā gadā darbi valsts ceļu tīklā noritēja 99 objektos 800 kilometru kopgarumā. Kapitālieguldījumus šogad plānots veikt 477 kilometriem autoceļu, kas ir tādā pašā apjomā kā 2019.gadā.

Foto - Vaduguns arhīvs

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Apsveikumi

Paldies Tev māt, par Tavām
mīlām rokām,
Par silto pagalvi, ko Tu
mums klāji,
Paldies Tev, māt, par Tavām
stiprām rokām,
Par vārdiem labajiem, ar kuriem modināji,
Par Tavu smaidu, Tavu glāstu,
Par sauli, ko mēs ceļā satikām,
Par visu Tavu dzīves stāstu
Tev šodien pateicamies, māt!

(J.Osmanis)

Sirsniņi sveicam **Malvīnu Dzanušku**

105 gadu dzīves jubilejā! Vēlam Dieva
svētību, veselību, izturību līdz mūžiņa
galiņam.

Dēls, meita, mazmeita

Ne jau vienmēr ar gadiem
viss aiziet,
Ne jau vienmēr ar gadiem viss
zūd.

Katra diena nes mirklīti laimes,
Un ik mirkli kļūst bagātāks mūžs.

(V.Lūdēns)

Mīļi sveicam **Stanislavu Seņku**

75 gadu jubilejā! Vēlam veselību, možu
garu un dzīvesprieku.

Māsas ar ģimenēm, Beāte Palsmanē

Daudz gaišu dienu gaidīt
un sveikt,
Daudz labu darbu plānot
un veikt,
Daudz mīļu vārdu dzirdēt un teikt,
To vēlam Tev no visas sirds.

Mīļi sveicam **Juri Barbanišku**

50 gados! Vēlam mirdzumu acīs,
siltumu dvēselē un dzīvesprieku
ikdienā.

Vija un Ilga ar ģimenēm, krusttēvs

Atļauj saviem gadiem
ziedēt kā ziedlapiņām,
Kuras saulē plaukst,
Atļauj šodien saviem
gadiem skanēt

Kā melodijai, kura sirdī šalc.

Ļauj kādam sapnim šodien zvaigznēs
mirdzēt,

Lai dienu skrejā tie pie Tevis trauc!

(A.Āre)

Apsveicam **Malvīnu Dzanušku**

105 gadu jubilejā! Novēlam stipru veselību,
prieku, laimi un daudzus skaistus gadus vēl!

Mazdēls Ainārs ar ģimeni, vedekla Antoņina,
mazmeita Antra ar draugu

Tie gadiņi, tie gadiņi
Nāk nelūgti kā radiņi,
Bet tas nekas, lai gadi nāk,
Ir laimīgs tas, kas dzīvo māc.

Sveicam 55 gadu jubilejā labestīgo,
zinošo, izpalīdzīgo **Āriju Freimani!**

Vēlam izturību, veselību.
Jermacānu, Šķilteru ģimenes

Aktuāli

Informācija par parakstu vākšanu

No 2020. gada 16.janvāra līdz 14.februārim notiek parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par Valsts prezidenta apturētajiem likumiem "Grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā" un "Grozījums likumā "Par pašvaldībām"".

Parakstīties par apturēto likumu nodošanu tautas nobalsošanai varēs klātienē 358 parakstu vākšanas vietās Latvijā un 41 vietā ārvalstīs. Parakstīšanās vietas noteica pilsētu un novadu domes, un katrā pašvaldībā tās bija jāiekārto ar tādu aprēķinu, lai uz 10 000 vēlētāju būtu vismaz viena parakstu vākšanas vieta. Ārvalstīs parakstu vākšanas vietas iekārtotas Latvijas Republikas vēstniecībās, ģenerālkonsulātos un konsulātos.

Balvu novadā ir noteiktas divas parakstu vākšanas vietas - Balvos, Brīvības ielā 46a, pirmajā stāvā, 6.kabinetā (Balvu konsultāciju birojs) un Tilžā, Brīvības ielā 3A, Tilžas pagasta pārvaldes ēkā, bibliotēkā.

Parakstu vākšanas darba laiki - pirmdienās, trešdienās, piektdienās, svētdienās ir no plkst. 9.00 līdz plkst.13.00 un otrdienās, ceturtdienās, sestdienās no plkst. 15.00 līdz plkst. 19.00.

Iespēju piedalīties parakstu vākšanā tiek nodrošināta arī karavīriem un zemessargiem starptautisko operāciju rajonos, kā arī vēlētājiem ieslodzījuma vietās. Lai piedalītos parakstu vākšanā ieslodzījuma vietā, ir jāuzraksta iesniegums, kas jāiesniedz ieslodzījuma vietas administrācijai. Termiņš, līdz kuram vēlētāji var iesniegt iesniegumu ieslodzījuma vietas administrācijai, ir 12.februāris. Parakstu vākšana ieslodzījuma vietā notiks pēdējā parakstu vākšanas dienā - 14.februārī.

Vēlētājiem, kuri veselības stāvokļa dēļ nevar nokļūt parakstu vākšanas vietā, tiks nodrošināta iespēja parakstīties savā atrašanās vietā. Lai pieteiktos parakstīties atrašanās vietā, līdz 13.februārim jāaizpilda iesniegums, kuru vēlētājs pats vai uzticības persona nogādā pašvaldības vēlēšanu komisijā vai tuvākajā parakstu vākšanas vietā tās darba laikā. Parakstu vākšana vēlētāju atrašanās vietā notiks pēdējā parakstu vākšanas dienā - 14.februārī.

Tiesības piedalīties parakstu vākšanā ir visiem balsstiesīgajiem Latvijas pilsoņiem, kuri parakstīšanās brīdī būs sasnieguši vismaz 18 gadu vecumu. Lai piedalītos parakstu vākšanā, vēlētājam nepieciešams derīgs personas apliecinātais dokuments (Latvijas pilsoņa pase vai personu apliecība).

Parakstu vākšana jāriko, jo pēc 41 Saeimas deputāta ierosinājuma Valsts prezidents E.Levits apturēja likumu "Grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā" un "Grozījums likumā "Par pašvaldībām" publicēšanu uz diviem mēnešiem.

Grozījumi paredz mainīt domes pilnvaru termiņu ārkārtas vēlēšanu sarīkošanas gadījumā, proti, noteikt, ja līdz kārtējām vēlēšanām ir vairāk nekā 24 mēneši, ārkārtas vēlēšanās jauno domi ievēl uz atlaistās domes pilnvaru termiņu. Savukārt, ja līdz kārtējām vēlēšanām palikuši no 9 līdz 24 mēnešiem, jauno domi ievēl uz atlaistās domes atlikušo pilnvaru termiņu un vēl uz četrus gadu pilnvaru termiņu. Tāpat izmaiņas paredz, ja līdz kārtējām domes vēlēšanām ir palikuši mazāk nekā deviņi mēneši, jaunas domes vēlēšanas nenotiek un līdz kārtējām domes vēlēšanām darbojas pagaidu administrācija.

Saskaņā ar likumu "Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu" šajā laikā jānotiek trīsdesmit dienu parakstu vākšanai, kurā noskaidro, vai tautas nobalsošanas sarīkošanu par apturēto likumu atcelšanu atbalsta ne mazāk kā viena desmitā daļa no pēdējās Saeimas vēlēšanās balsstiesīgo pilsoņu skaita jeb vismaz 154 868 vēlētāji.

✘ Parakstoties par apturētajiem likumprojektiem, vēlētājs nevēlas šādu grozījumu pieņemšanu.

✘ Termiņš, līdz kuram vēlētāji var iesniegt iesniegumu parakstu vākšanas organizēšanai atrašanās vietā ir **13.februāris**. Nogādāt pieteikumu vēlēšanu komisijai vai parakstu vācējam var jebkura persona, kam vēlētājs uzticas. Pieteikumu vēlētāja vārdā var aizpildīt arī vēlētāja uzticības persona parakstu vākšanas vietā.

Seminārs

BEZMAKSAS KURSI DARBA MEKLĒTĀJIEM
(AR NVA KUPONU)

BUTS
mācību centrs

- Projektu vadība
- Mazumtirdzniecības komercdarbinieks
- Aprūpētājs
- Pavāra palīgs
- MAG metinātājs
- Konditora palīgs

Mācības notiek Balvos, Brīvības ielā 47 (Balvu muižā)

Vairāk info: 27898038 • 27898034 E-PASTS: GULBENE@BUTS.LV

Pateicības

Katram tikai laika sprīdi dāvā mūžība...

Pētera Zvejnieka laiks šai saulē ir noslēdzies.

Paldies visiem - Pētera un maniem kolēģiem Balvu ģimnāzijā, zemessardzē un redakcijā, kaimiņiem, klasesbiedriem, radiem, draugiem, domubiedriem un labiem paziņām -, par laiku, kurā kopā dzīvots un strādāts Balvos un Bērzpīlī.

Paldies visiem, kas, Pēterim aizejot, pieminēja viņu ar gaišām domām, izteica līdzjūtību un pavadīja pēdējā gaitā.

Paldies visiem, kas mums palīdzēja atvadu dienu darīt vieglāku un atmiņā paliekošu. Jo īpaši priesterim Oļģertam Misjūnam un kapelānam Uģim Brūklenem, Bruņotajiem spēkiem, "Sonātes" dziedātājiem, uzņēmumiem "Ritums" un "Senda Dz", klasesbiedrenei Ivetai un citiem bērzpīliešiem.

ĢIMENES VĀRDĀ,
RASMA ZVEJNIECE

Sirsniņi pateicamies Balvu Romas katoļu draudzes priesterim Mārtiņam Klušam, ērģelniekam Jānim Budevičam, Aijai Putniņai, invalīdu biedrībai, apbedīšanas birojam "Ritums", Dzintrai Sprudzānei un saimniecēm, radiem, draugiem, kaimiņiem, visiem, visiem, kuri atbalstīja, jūta līdzī, pēdējā gaitā pavadot **Stanislavu Cibuli**.

PIEDERĪGIE

No sirds pateicamies priesterim Mārtiņam Klušam, Jānim, Aijai, Astrai, Zojai, uzņēmumu "Smiltājs" un "Senda Dz" kolektīviem, visiem radiem, draugiem, kaimiņiem, darba kolēģiem, kuri atbalstīja, jūta līdzī un bija kopā ar mums skumju brīdī.

ALEKSANDRA NAĻIVAĪKO TUVINIEKI

Izsakām vissirsniņāko pateicību Balvu Romas katoļu draudzes prāvestam Mārtiņam Klušam un draudzes komitejai, ērģelniekam Jānim, dziedātājiem - Aijai, Astrai, Annai, apbedīšanas birojam "Ritums", dakterim Jānim Vancānam, Līgai un Tatjanai, radiem, draugiem, darba kolēģiem, kaimiņiem, paziņām un visiem, kuri bija kopā ar mums, atbalstīja un sūtīja līdzjūtības vārdus, pavadot mūsu mīlo māmiņu, vecmāmiņu **Irēnu Gleizdi** mūžības ceļā.

RITA, LĪGA, PĒTERIS, VALDIS

Aktuāli

Parakstu vākšanas vietas un darba laiki parakstu vākšanai tautas nobalsošanas ierosināšanai par Valsts prezidenta apturētajiem likumiem "Grozījumi Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā" un "Grozījumi likumā "Par pašvaldībām"".

1. Brīvības iela 46A, Balvi. ADMINISTRATĪVĀ ĒKA (Balvu konsultāciju birojs, 1.stāvs, 6.kabinets).

2. Brīvības iela 3A, Tilža, Tilžas pagasts. Tilžas pagasta bibliotēka.

Pirmdienās	No 9.00 līdz 13.00
Trešdienās	
Piektdienās	
Svētdienās	No 15.00 līdz 19.00
Otrdienās	
Ceturtdienās	
Sestdienās	

Lai pieteiktos parakstīties savā atrašanās vietā, līdz 13. februārim jāaizpilda iesniegums, kuru vēlētājs pats vai uzticības persona nogādā tuvākajā parakstu vākšanas vietā, pagasta pārvaldē. Iesniegumu veidlapas var saņemt pagastu pārvaldēs, parakstu vākšanas vietās, CVK mājaslapā.

Laika zīmes

Kādu varētu sagaidīt februārī?

Šogad zīmīgas ir janvāra pēdējās dienas. Ja šajās dienās nav sala, tad tas būs februārī. Ja janvāra beigās daudz nokrišņu, tad februārī maz. Savukārt laika apstākļi 24. un 25.janvārī norādīja uz agru pavasari jau februāra beigās.

Nemot vērā laika apstākļus 1. un 27. decembrī (Latvijas austrumos neliels sniedzis, ziemeļu un rietumu pusēs vējš, temperatūra ap 0°C), tad ziemas otrais mēnesis būs aukstāks nekā janvāris un temperatūru ziņā tuvu vidējam, bet ar noslieci uz siltāku. Nokrišņi tuvu vidējiem rādījumiem. Austrumlatvijā pārsvarā tas būs sniegs, slapjš sniegs. Tuvāk jūrai – lietus. Temperatūru svārstības februārī rādās būt kā zāģa zobī – te uz augšu, te atkal uz leju. Daždien pietuvojoties +5, +8°C, reizēm naktis nokritot līdz -10, -15°C.

Sveču mēneša pirmajā pusē mainīgi laika apstākļi. Ja mēneša sākums silts, tad laikā ap Dārtu (6.februāris) sals naktīs dažviet var sasniegt -10, -12°C atzīmi. Šajā laikā nokrišņi īslaicīgi un neliels sniedzis. Ceļi apledos. Vēlāk vējains, temperatūra ap +5°C, daudzviet neliels, īslaicīgs lietutiņš.

Februāra vidū līdzīgi -vējains, nelielu sniegu un slapju

sniegu nomainīs īslaicīgs lietus, un otrādi. Brīžiem var arī putināt. Temperatūra pārsvarā ap 0°C. Ceļi slidēni.

Sveču mēneša otrajā pusē vairāk saulainu dienu. Ja laikā ap 20., 22. februārī naktīs vēl dažviet temperatūra var sasniegt -10, -15°C atzīmi, tad mēneša beigās saulainās pēcpusdienās temperatūra var paaugstināties līdz +8, +10°C. Bez ievērojamiem nokrišņiem. Šajās dienās tad arī varam sagaidīt pirmos pavasara vēstnešus - lauku cīruļus, ķīvītes un māju strazdus.

Neraugoties uz vēl iespējamo aukstumu, februārī jau sajūtams pavasara tuvums. Tautas gudrība saka, ka februārī uzsnigušais sniegs jau smaržo pēc pavasara. Lazdu ziedēšana, kas šogad novērojama jau janvārī, apstiprina, ka sācies bioloģiskais pavasaris... Tāpat arī agrā sulas tecēšana kļāvām. Līdzīgi kā pirms 13 gadiem (2007.gads) arī šogad var izrādīties, ka februāris būs vienīgais kaut cik ziemai atbilstošs mēnesis. Marts rādās būt neizdevušās ziemas cīņa ar agro pavasari, kas var turpināties līdz Lieldienām (12.aprīlis).

VILIS BUKŠS

Gādāsim sēklas!

Dārzs vasarā nav iedomājams bez pašu audzētiem tomātiem un kraukšķīgajiem gurķiņiem. Sējas laiks nav aiz kalniem! Centīgākie audzētāji jau tagad domā par sēklu pasūtīšanu vai arī tās jau ir iegādājušies. Ik gadu rudenī kolekcionāri Latvijas Dabas muzejā rīko izstādes, kurās var aplūkot neparastus tomātus un citus dārzeņus, kā arī uz vietas var iegādāties to sēklas. Skaidrs ir viens – ja sēkliņas iegādāsies pie kolekcionāra, tad varēsī tikt pie ļoti neparastu formu un krāsu tomātiem.

Ieteicamās gurķu šķirnes audzēšanai uz lauka un siltumnīcā

Līdz gurķiem gan vēl nedaudz ir jāpaciesas, bet pašlaik ir īstais laiks, lai iegādātos sēklas un sāktu lolot kvalitatīvus dēstus.

'Marinda' F1 – agrā un izcili ražīga šķirne. Gurķiši ir 8 līdz 10 centimetrus gari, raža līdz 30 kg/m².

'Špingalet' F1 – ļoti agrā šķirne. Ziedi pušķos, augļi nelieli, nepāraug. Gurķi ir izcili garšīgi un bez rūgtuma.

'Tjoščin desert' F1 – visagrākā šķirne. Gurķiši ir nelieli, melniem dzelonīšiem, izcili garšīgi. Savukārt konservēti ir kraukšķīgi un blīvi.

'Adam' F1 – šķirne pašapputes, ātraudzīga, agri sāk ražot. Gurķiši slaidi ar gaišu galiņu, kas tos padara pievilcīgus. Sīks kārpjums, nav ass, viegli vācami. Var marinēt un skābēt. Šķirni Latvijā audzē vairākus gadus.

'Componist' ('Komponists') F1 – agrā šķirne, gurķiši ar rupjām kārpjām, ar plānu miziņu, bez rūgtuma. Pašapputes. Garšīgi svaigam patēriņam. Ražīgi, labi padodas agrajām ražām segtās platībās. Piemērota mazdārziņu siltumnīcām. Derīgi skābēšanai un marinēšanai.

'Eko' F1 – jaunāka, Latvijas dārzniekiem mazāk pazīstama šķirne. Gurķiši tumši zaļi ar rupjām kārpjām, ja ražas vākšana aizkavējas – gurķiši nepāraug. Neattīsta daudz sānu dzinumu, viegli kopjama. Šķirne pašapputes, piemērota audzēšanai segtajās un lauka platībās. Ražu var izmantot svaigam patēriņam, var konservēt.

'Harmonie' ('Harmonija') F1 – ļoti agrā pašapputes šķirne, gurķiši gaiši zaļi ar sīku kārpjumu un plānu miziņu. Raža ienākas strauji, jāvāc katru pārdienu. Īsti piemēroti mazsālīto gurķišu gatavošanai. Latvijā šo šķirni ar labiem panākumiem audzē daudzus gadus.

'Kybria' ('Kibrija') F1 – izcili ražīga šķirne, gurķiši ar rupjām kārpjām, kraukšķīgi svaigam patēriņam, tikpat labi ir piemēroti arī pārstrādei. Pašapputes šķirne, ko vienlīdz labi var audzēt siltumnīcās un uz lauka.

'Trilogy' ('Triloģija') F1 – Latvijā ieradusies pēdējos gados, vēl maz iepazīta, bet ir vērts iepazīties, - mudina Bražu. Pašapputes šķirne, ar spēcīgu ātraudzīgu augumu, mēreni zarojas. Katrā lapu žāklē veidojas vairāki gurķiši. Izcili ražīgi un garšīgi, ar izteiksmīgu gurķu aromātu.

'Pasalimo' F1 – pats apputeksnējas. Šķirne labi pacieš īslaicīgi zemākas temperatūras. Piemērota gan agrajām, gan vēlākām ražām. Iesēti augusta pirmajās dienās, raža sākās septembrī un siltā rudenī turpinās visu oktobri. Gurķiši tumši zaļi, klāti rupjām, retām kārpjām, aromātiski svaigai ēšanai. Protams, tos var gan skābēt, gan marinēt.

Izturīgākās lauka tomātu šķirnes

Tumšas krāsas, ķirštomāti, dzeltenī un klasiski sarkani – tomātu šķirņu ir lērums, kā arī atšķirīgas ir to audzēšanas prasības. Uz lauka audzēti tomāti – tā tomēr ir loterija. Ja būs vēsa un lietaina vasara, mēs varam darīt visu, ko gribam, bet nekas labs tāpat nesānās. Labāk parūpēties par nojumēm tomātiem vai arī tos stādīt siltumnīcās.

Tomātu šķirnes, kas var augt uz lauka:

'Cēsu agrais' – tomāti ir nelieli, izturīgi, labi zied un labi aizmetas auglīši. Ražo tik, cik vasara atļauj. Laba šķirne, Latvijā selekcionēta. Var teikt, ka tā mums ir vizitlīdzīgākā.

'Sliņķa sapis' – ļoti laba šķirne, tomāti ir apaļi, gludi, ļoti laba garša un kvalitāte. Samērā izturīgi, nevajag arī veidot. Tomēr, kad augļi nogatavojas, tie plaisā.

'Princese Anita' – tomāti palieli, pat līdz 150 gramiem. Ļoti labi aizmetas, ir gaļīgi un nav serdes. Izturīgs un spēcīgs krūms. Tomātiem ļoti laba garša un kvalitāte.

'Maskavas agrie' – arī laba šķirne, tomātu stāda augstums - 80 centimetri līdz pat metram, atkarīgs no tā, kādā zemē aug. Garšīgi – miltaini un saldi tomāti.

'Neslīnko Agata' – bagātīgi ražo, uz lauka krūms būs augstumā no 80 centimetriem līdz pat metram. Augļi sarkani, lieli un vidēji lieli, apaļi un gludi, ar labu tomātu garšu. Visos Latvijas dārzos labi aug.

'Žīks' – plūmveida tomāts, krūms augstumā sasniedz aptuveni 80 centimetrus, veido vairākas galotnītes. Tomāti labi gan salātos, gan konservēšanā. Izturīga šķirne.

Darbi februārī

Februāris šogad ir neparasti silts. Un nu jau varam sākt domāt, ka diez vai ista ziema līdz mums šogad atnāks. Kaut gan negaidītam pārsteigumam jābūt gataviem vēl aizvien. Šogad dārzkopis jaunajai sezonai jau var sākt gatavoties laikus un tādējādi mēģināt atslōgot no dārza darbiem pavasara mēnešus.

Dārzā šobrīd var ierīkot un labiekārtot kādu celiņu; ierīkot nelielu ūdenskrātuvīti vai seklu vietīti, kur vasaras tveicē varēs padzerties putni un bites; iespējams, kaut kur dārzā nepieciešams ierīkot pakāpienus vai kādu atpūtas laukumiņu, sakārtot kompostēšanas vietu nezālēm, nomazgāt plēves vai stikla siltumnīcas, kuras, ilgāku laiku izmantojot, apsūbē un nelaiž cauri gaismas starus. Neapkurināmās siltumnīcas, kurās zeme nav sasalusi, jau var sakārtot sējai. Jāapskata sīpolpuķu stādījumi, lecektis, kurās iezīmoti augi, – vai tos nebojā graužēji. Vajadzības gadījumā jāizliek indes.

Kaut arī laiks ir silts, dārzā jāturpina iesāktā putnu barošana. Ir laiks apskatīties un padomāt, vai vēl kur neatradīsies vieta kādam strazdu vai mušķērāju būrītim, jo putni ir tie, kas palīdz izaudzēt veselīgus augus un izvairīties no agroķīmikāliju lietošanas.

Par sēju domājot

Brīvdienas iespējams izmantot arī jaunu lecekšu ierīkošanai.

Februārī iespējams sākt steidzināt rudenī izraktās un iezīmotās skābenes, rabarberus, kā arī lociņus, diedzēt kressalātus, uz virtuves loga podiņā iesēt dārza kresi, kura ar savām apaļajām lapām izskatīsies dekoratīva, bet tās sēklas izmantojamas kā garšviela kaperu vietā.

Domājot par dārza un sēšanas darbiem, vēl ir laiks izgatavot marķieri, ar kuru samarķēt dobes, dēstu kastīti – tādējādi visi augi būs iepiķēti vai iesēti vienādos attālumos.

Mēneša beigās sāk agrīno kartupeļu diedzēšanu, sēj agros kāpostus, no kuriem ražu paredzēts iegūt ap Jāņiem.

Apgriež un potē augļu kokus

Ja patiešām vairs neuznāks ziema, tad mēneša otrajā pusē jau varam dārzā doties ar šķērēm un zāģi, lai izvērtētu un izzāģētu zarus augļu kociņiem un ogulājiem.

Ja esat nodomājis augļu kociņus potēt, jau laikus tam jāsaprot viss nepieciešamais, jāiegādājas un jāuzsina potnazis, jānopērk potvaskus un materiāls, ar ko potējumu apvien. To mēdz darīt ar izolācijas lenti, bet pašlaik veikalā nopērkami arī speciāli sintētiska materiāla apšēji. Nogrieztos zarus sadedzina.

Var sēt selerijas un neļķes

Siltumnīcās sēj selerijas, puravus, no vasaras puķēm – šabo neļķes, ledus puķītes un citas puķes ar garāku veģetācijas periodu. Ja siltumnīca apkurināma, turpina uzziedināt maijpuķītes, tulpes, narcīses, hiacintes.

Februārī turpina uzziedināt hipeastrus: tiklīdz pagrabā vai kādā citā tumšā telpā, kur šie augi iziet miera periodu, kādam augam ziedpumpurs iznāk no sīpola, tā to novieto gaismā, sāk laistīt un mēslot. Savukārt tos, kas noziedējuši, turpina mēslot un audzēt līdz pavasarim, kad podus varēs novietot plēves siltumnīcā, bet vēlāk – dārzā.

Par ziedošu lodžiju domājot

Apgriež pelargonijas, balzamīnes, lai tām sāktu augt jaunie dzinumi, bet nogrieztos dzinumus iespējams izmantot pavairošanai. Tos, līdz izaug saknes, var turēt ūdenī, kuram pievieno vitmīnu, kas darbojas kā augšanas stimulators. Tādējādi samērā ātri iespējams tikt pie jauniem augiem, kas greznos jūsu lodžiju vai verandu.

Februāra beigās gaišā vietā novieto un sāk laistīt un mēslot fuksijas. Dzinumi parādās arī gloksīnijām. Tad augi novietojami gaismā, un jāatsāk to laistīšana un mēslošana.

Februāra beigās var sākt pārstādīt istabas puķes. Pārstāda tās, kurām podiņā kļūvis par šauru, kuras iepriekšējos pāris gadus nav pārstādītas.

Ieteicamās sējas dienas

2.februāris – visa diena; 6.februāris – visa diena; 7.februāris – visa diena; 8.februāris – visa diena; 9.februāris – visa diena; 18.februāris – no plkst. 8.30 līdz 11.30, bet pēc tam no plkst. 19.00 līdz pusnaktij; 19.februāris – no plkst. 4.00 līdz 18.00; 28. februāris – visa diena; 29. februāris – visa diena.

Dārza darbu kalendārs februārī

P	3	10	Nelabvēlīga diena	17	24
O	4	11		18	25
T	5	12	Nelabvēlīga diena	19	26
C	6	13	Nelabvēlīga diena	20	27
P	7	14	Nelabvēlīga diena	21	28
S	1	8	Nelabvēlīga diena	22	29
Sv	2	9	Dilstošs mēness 0.17	23	Nelabvēlīga diena Jauns mēness 17.32

-Lapu dienas -Augļu dienas -Sakņu dienas -Ziedu dienas Nelabvēlīga diena - nav ieteicami dārza darbi

Lappusi sagatavoja D.Dimitrijeva

Pērk

Z.s "Strautiņi"
 iepērk **mājlopus.**
 Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
 Tālr. 29411033.

IEPĒRK MAJLOPUS
AUGSTAS CENAS
SAMAKSA TŪLĪTĒJA
ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
 www.galasparstrade.lv

Pērk mežus, cirsmaš.
 Tālr. 29419597.

Pērk mežus, zemi, izcirtumus,
 cirsmaš. Tālr. 29433000.

SIA "Meži M" pērk cirsmaš un
 mežus. Zvaniet 29324128.

"Craftwood" PĒRK MEŽA
 ĪPAŠUMUS visā Latvijā, cena no
 1000-10000 EUR/ha. Samaksa
 darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Juvelieris pērk bojātas sudraba un
 zelta rotaslietas, zobu zeltu.
 Tālr. 26397737.

Dažādi

SIA "Pūres dārzi"
 aicina iegādāties
 ziemas ābolus,
 bumbierus Balvu
 tirgū piektdien,
 7.februārī.
 Informācija pa tālr.-
22310935.

Sertificēts MEŽA TAKSATORS -
 STIGOŠANA, DASTOŠANA.
 Zvanīt 28358514.

Mežsaimniecības uzņēmums SIA
 "Krūmijs" sniedz pakalpojumus:
 pamežu zāģēšana, jaunaudžu
 kopšana, zāģeru pakalpojumi.
 Tālr. 25157088.

Apavu, apģērbu izpārdošana.
 Mazlietoto apģērbu veikals,
 Tautas 1.

Lāča dārzā atrasts BMX divritenis.
 Velosipēdu atgriezis īpašniekam,
 kurš varēs to aprakstīt. Velosipēdu
 var atgūt no plkst. 9.00 amatu
 darbnīcā, Lāča dārzā. Vēlams, lai
 pēc velosipēda ierodas vecāki.

Pārdod

Pārdod 3m malku ar piegādi.
 Minimālais apjoms 20m³.
 Tālr. 26760065.

Dējējvistas.
 Tālr. 29424509.

Pārdod dušas paliktni (91x13x91),
 jauns, iepakojumā.
 Tālr. 26425137.

Līdzjūtības

*Un sagriezās pasaule visa
 Tās vidū tu biji tās balsts,
 Pie kura tveroties saprāts dzīsa,
 Bet tagad dvēsele saist.*
 (O.Skuja)
 Izsakām patiesu līdzjūtību un
 esam koā ar **Veltas Kašas
 ģimeni**, vīru, tēvu, vectēvu
VALERJANU KAŠU mūžībā
 pavadot.
 Sadales tikla bijušie kolēģi: Juris,
 Voldemārs, Ēvalds, Andris, Ināra,
 Aija, Valentīna, Ainārs

*Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
 Mums neiznāks ar tevi parunāt,
 Un tavu smaidu, vienkāršu un siltu,
 Mums vajadzēs tik sirdis saglabāt.*
 Dalām sāpju smeldzi un izsakām
 patiesu līdzjūtību **Veltai Kašai,
 dēliem ar ģimenēm**, vīru, tēti,
 vectētiņu **VALERJANU** mūžībā
 pavadot.
 Morozovu, Miņinu ģimenes

*Cilvēks kā mirdzoša zvaigzne,
 Kas debesu plašumos mīt.
 Ne zināt mums stundu, ne brīdi,
 Kad dziestoša lejup tā krit.*
 Skumju brīdī esam kopā ar **sievu,
 bērniem, mazbērniem**, pavadot
VALERJANU KAŠU klusajā
 mūžības ceļā.
 Keiši, Nikolajevi, Lazdiņa,
 Muzaļevski, Vasiljevi, Miņins, Ilga,
 Antoņina

*Kļūst dzīvības siltums par sveci,
 Kas gaismu ir beigusi liet.
 Mijš cilvēks kad projām
 Mūžībā iet...*
 Izsakām līdzjūtību sāpju brīdī
**Guntim Kašam un piederīgajiem,
 TĒVU** pavadot mūžības ceļā.
 Strumpes

*Dzimtā puse nesagaidīs
 It nekad vairs tevi mājās,
 Labās acis neatmaidīs,
 Zeme visam pāri klājas.*
 (M.Bārbele)
 Izsakām līdzjūtību **Edmundam
 Kašam ar ģimeni**, pavadot **BRĀLI**
 kapu kalniņā.
 Punduru, Keišu, Skabu un
 Vilkastu ģimenes

*Lai tēva mīlestība visos ceļos vada,
 Lai tēva miers jums spēku dod.
 Lai labā, aplklusī sirds vēl ilgi
 Teic padomus un ceļa maizi dod.*
 Mūsu līdzjūtība **ģimenei,
 VALERJANU** mūžības ceļā
 pavadot.
 Gaļina, Tatjana, Albīna, Aglišu
 ģimene, Juris Aņisimovs, Čubari

*Paņem līdzī saules glāstu,
 Ko tev draugu rokas liek,
 Lai tev, smilšu klēpī dosot,
 Mazu brīdī siltāk tiek.*
 (P.Priede)
 Lai mūsu klusa līdzjūtība palīdz
 pārvarēt sāpju smagumu **Veltai
 Kašai un tuviniekiem**,
 pavadot **VALERJANU KAŠU**
 mūžības ceļā.
 Velta, Inga, Jānis, Igors

*Vējš piekļauvē ar tumsas spārnu,
 Dziest gaismu - klusums mūžu
 sedz.*
 (V.Kokle-Liviņa)
 Skumju brīdī esam kopā ar **Veltas
 Kašas ģimeni, VĪRU, TĒVU** mūžībā
 pavadot.
 Gaida, Nora, Inta, Edgars

*Šī diena pēdējā, šis stars, ko saule
 dala.*

*Ir rimis viss, un tecēt stājies laiks.
 Tu gana staidies, darbi nu ir galā,
 Un rāmu mieru ieguvīs tavs vaigs.*
 (K.Apskrūma)

Skumstam, zaudējot patiesi lielisku
 cilvēku - darbīgu, atsaucīgu kaimiņu
VALERJANU KAŠU, un izsakām
 dziļu līdzjūtību **ģimenei**.
 Simaņi, Melņikovī, S.Gugāne,
 D.Bizune, A.Plešankovs, Dupuži,
 Kokoreviči

*Sirds nepukst vairs,
 Bet vēl tai bija skanēt,
 Un acīm mirdzēt, dzīvi vērojot.*
 (J.Sudrabkalns)

Izsakām dziļu līdzjūtību **Veltai ar
 ģimeni un citiem tuviniekiem**, no
VALERJANA KAŠA uz mūžu
 atvadoties.
 SIA "Alūksnes Enerģo celtnieks"
 kolektīvs un bijušie kolēģi

*Skumji galvas noliec priedes klusās,
 Nolist ziedos rieta mirdzums silts.
 Nošalc vēsma - mierīga lai dusa,
 Lai tev viegla dzimtās zemes smilts.*
 Izsakām līdzjūtību sāpju brīdī
**tuviniekiem,
 VALERJANAM KAŠAM** aizejot
 mūžības ceļā.
 Sadales tikla Balvu kolēģi

*Apsedz, Dieviņ, zvaigžņu segu,
 Klāj mākoņu paladziņu,
 Aplklusī mātes soļi,
 Dzīves ceļu staigājot.*
 Skumju un atvadu brīdī mūsu klusa
 un patiesa līdzjūtība **Birutas
 Bēbinas ģimenei, MĀMIŅU**
 mūžībā pavadot.
 Anna, Ligita, Jānis, Reģina, Jānis

*Neskumstiet, kad projām gāju
 Sava mūža vakarā.
 Izvēlējos citas mājas
 Baltā smilšu kalniņā.*
 Izsakām līdzjūtību **Birutai Bēbinai
 ar ģimeni**, māmiņu
ANNU DUMBROVSKU pavadot
 mūžībā.
 Kupravas pagasta pārvalde

*Pār tevi smilšu klusums klāts,
 Vien paliek atmiņas
 Un tava mūža stāsts...*
 Izsakām patiesu līdzjūtību **Anelei
 Ločmelei**, brāli **VIKTORU**
 zemes klēpī guldot.
 Žīguru KN deju kopa "Alianse" un
 vadītāja

*Balts eņģelis atnāca sapnī
 Un aiznesa Tevi sev līdz.
 Tai baltajā, baltajā naktī,
 Kur nesāp, kur nesalst, kur silts.*
 Izsakām patiesu līdzjūtību un
 skumju brīdī esam kopā ar **māsu
 Aneli un pārējiem tuviniekiem**,
 mūžības ceļā pavadot **brāli Viktoru
 Bukovski**.
 Ingrīda, Anastasija, Edita, Ārija

*Daudz ir Dieva dārzos ziedu,
 Pacel acis: gaismu mirdz,
 Tomēr skaistākais no visiem -
 Mātes svētums, mātes sirds.*
 Izsakām līdzjūtību mūsu kolēģei
**Margaritai Maiņovskai un
 tuviniekiem, MĀMIŅU** pavadot
 mūžības ceļā.
 Viļakas Mūzikas un mākslas skolas
 kolektīvs

*Līdz ar sveci izdegu,
 Uz mūža mājām aizgāju...*
 Līdzjūtība **Ilgai un Jānim Medņiem,
 māmiņu** mūžībā pavadot.
 Stefānija, Irēna

*Māt, tu man atdevi savas vasaras
 Kopā ar ikdienas laimi,
 Miļus vārdus un rūgtas asaras,
 Kuras nevaru aizmirst.*
*Mani, māt, milu pret cilvēkiem radīji,
 Dzīvei lai stiprs būt varu.
 Cauri skarbai ikdienai vadīji,
 Lai es ietu lielceļu garu.*
 (M.Bārbele)

Izsakām patiesu līdzjūtību **Arvidam
 un Irēnai Trallām**, māti, vīramāti
OLGU TRALLU mūžībā pavadot.
 Kubulu pagasta pārvaldes kolektīvs

*Klusiem soļiem māmuliņa
 Mūžam durvis aizvērusi,
 Ne vārdiņa nebildusi,
 Skumjas sirdī atstājusi.*
 (V.Kokle-Liviņa)
 Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
**Aijai Garajai un viņas
 tuviniekiem**, māmiņu **OLGU
 TRALLU** mūžības ceļā pavadot.
 Kubulu PII "leviņa" kolektīvs

*Vairs manis neesot,
 Ak, neticiet, es esmu -
 Ar jums, starp jums
 Gan jūsu sirdis, domās, atmiņās.
 Vispatiesākā līdzjūtība **tuviniekiem,
 OLGU TRALLU** mūžībā pavadot.*
 Tūmiņu ģimene

*Paldies tev, māt, par mūža gadiem,
 Par tavu mīlestību, kurā sildīties bij'
 ļauts.*

*Caur naktīm zvaigžņotām
 Un rasas rītiem zilgiem
 Pie tevis steigties sirds vēl nemitīgi
 sauks.*
 Lai klusa un patiesa līdzjūtība
Arvidam, Aijai un viņu ģimenēm,
 pavadot **MĀMIŅU** kapu kalniņā.
 Mājas iedzīvotāji Kurnā,
 Jānis, Pēteris

*Lai es sajūtu tavu elpu
 Tā kā bērībā cieši klāt.
 Sargeņģelis šai laikā un telpā
 Vēl kaut brīdī esi man, māt!*
 Izsakām vispatiesāko līdzjūtību
Ritai ar ģimeni, māmuļu
JEĻENU LAPSU pavadot mūžībā.
 Bērnodārza Nr.1 bijušie kolēģi,
 T.Guruļova

*Manas gaitas nostaigātas,
 Mana dzīve nodzīvota.
 Nu aizeju mūža dusā
 Baltā smilšu kalniņā.*
 Lai mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
tuviniekiem, pavadot
JEĻENU LAPSU klusajā aizsaules
 ceļā.
 Partizānu ielas 21.A mājas
 2.iecejas kaimiņi

aduguns
 INZĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
 Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
 LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
 A.S. SEB BANKA
 Nr. LV21UNLA0024000467345,
 kods UNLALV2X
 Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
 Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstiem
 atbild to autors.

REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA; Z.LOGINA,
I.ZINKOVSKA, M.SPRUDŽĀNE, I.TUŠINSKA,
A.LOČMELIS - T. 26555382
KOREKTORE S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA
ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
 mājaslapa: **vaduguns.lv**
Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
G.LIELMANIS
Iespiests SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 3001

